

PRITARTA

Kauno miesto savivaldybės mero
2024 m. liepos 12 d.
potvarkiu Nr. M-802

PATVIRTINTA

Kauno lopšelio-darželio „Pienė“
direktoriaus 2024 m. liepos 30 d.
įsakymu Nr. V-62

KAUNO LOPŠELIO-DARŽELIO „PIENĖ“ IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

Ikimokyklinio ugdymo programa apibrėžia ikimokyklinio ugdymo paskirtį bei poreikius, ugdymo principus, tikslą ir uždavinius, ugdymo(si) rezultatus, ugdymo(si) turinio gaires, procesus, aplinkas, vaikų pasiekimų dokumentavimo ir pažangos stebėsenos sistemą, siekiant užtikrinti kokybišką ikimokyklinį ugdymą(si) ir ugdymo(si) tęstinumą.

Prielaidos kokybiškam ugdymui. Programos paskirtis per vaikystės raidos procesus sukurti prielaidas vaikų kokybiškam ugdymui(si), kuris brandina kūną, smegenų struktūras, skatina vaikų raidą:

- ankstyvajai vaiko raidai būdingas spartus netolygus augimas, veiksmų, mąstymo ir kalbos vystymosi nevienalaikiškumas. Mokytojas pasitiki vaiko natūraliomis galiomis augti ir ugdytis, sudaro sąlygas prigimtiniams galioms plėtotis, pripažįsta ir gerbia skirtynes, pasiekimų įvairovę, kuria galimybes skleisti vaikų individualumui;
- kiekvienas vaikas aktyviai mokosi, daugelį dalykų atranda pats, savu būdu ir laiku. Vaikai nuolat ieško naujų veiklų ir iššūkių, padedančių tobulėti. Mokytojas paremia vaikų iniciatyvas, parinkdamas jiems aktualų turinį ir veiklas;
- vaikų mąstymo sinkretiškumas, pasaulio kaip nedalomos visumos matymas suponuoja visuminį požiūrį į ugdymą(si). Vaikams aktyviai veikiant integruojamas fizinis, emocinis, socialinis ir pažintinis ugdymasis;
- vaikų ugdymas(is) yra nuolatinis vidinių galių plėtojimas naujų patirčių pagrindu. Vaikų raidai ir ugdymui(si) svarbiausios yra jautrios socialinės sąveikos, grindžiamos dialogiškumo principu;
- vaikų tarpusavio dialoguose ir dialoguose su suaugusiaisiais konstruojamos bendros prasmės. Vaikų grupėje vyrauja nuomonių ir raiškos įvairovė, vaikai mokosi girdėti vienas kitą, skatinama mokymosi vieniems iš kitų kultūra;
- darnų vaikų vystymąsi užtikrina vaiko raidą skatinantis ugdymas. Siekiama turtinti, plėsti ir kompensuoti nepalankioje aplinkoje augančių vaikų patirtis, kuriamos vaikus ugdytis įgalinančios socialinės ir kultūrinės aplinkos.

Vertybės. Vaikų ugdymasis grindžiamas požiūriu į vaiką ir jo ugdymą(si) sąlygotomis vertybėmis:

- vaiko orumas – kiekvieno vaiko nelygstamos vertės, autentiškumo, unikalumo pripažinimas ir puoselėjimas;
- vaiko gerovė – vaikų gerovės pirmumo pripažinimas, puoselėjant vaiko saugumą, sveikatą, darną su savimi ir kultūrine, socialine bei fizine aplinka;
- saviraiškos laisvė – kiekvieno vaiko kūrybinio potencialo ir laisvės išreikšti save pripažinimas, palaikymas ir skatinimas;

- lygiavertis dalyvavimas – lygiavertėmis sąveikomis grindžiamo ugdymo(si) vertės pripažinimas, sudarant maksimalias sąlygas kiekvienam vaikui dalyvauti bendrame ugdymosi procese ir pašalinant ugdymosi kliūtis;

- lygiateisiškumas ir teisingumas – vienodų teisių augti ir ugdytis visiems pripažinimas, užtikrinant galimybes kiekvienam vaikui optimaliai vystyti ir reikšti savo potencines galias nepriklausomai nuo priežasčių, susijusių su lytimi, sveikata, socialine ir kultūrine padėtimi. Minimizuojamos atskirties ir diskriminavimo galimybės, atstovaujama vaikų teisėms įstaigoje ir už jos ribų;

- pagarba, tolerancija ir atvirumas įvairovei – atviros, pagarba, empatija ir tolerancija grindžiamos ugdymo(si) aplinkos kūrimas, pripažįstant įvairovę kaip vertybę ir sudarant sąlygas visiems vaikams sėkmingai dalyvauti, natūraliai priimant prigimtinius ir kultūrinius skirtumus;

- bendruomeniškumas, demokratija ir pilietiškumas – pagarba asmeniui grindžiamos demokratinės aplinkos kūrimas, priklausymo bendruomenei jausmo puoselėjimas, atsakomybės už save ir kitus ugdymasis;

- kultūrinis tapatumas – pagarbos savo šalies kultūrai (gimtajai kalbai, etninei kultūrai, tautos istorijai) puoselėjimas, padedant vaikui išreikšti save kaip savo šalies kultūros dalyvį ir kūrėją ir pozityviai priimti kitų kultūrų savitumą.

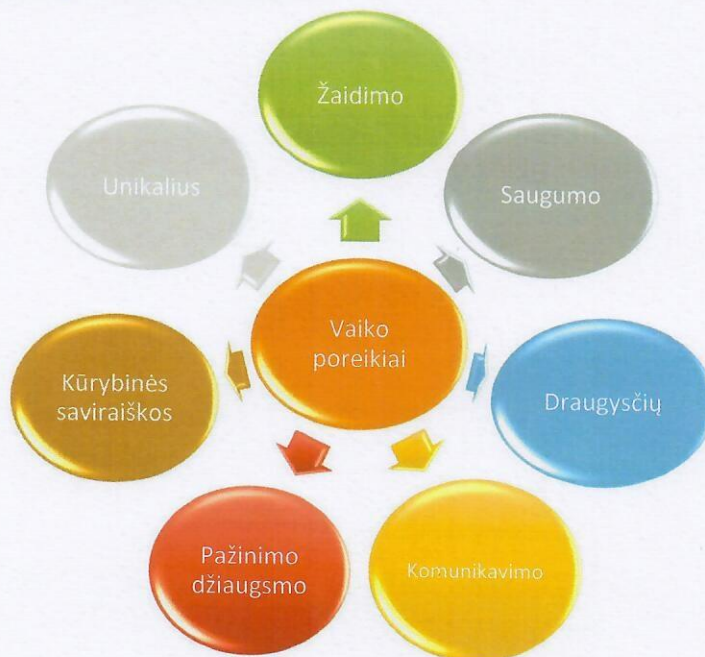
Vaikai yra aktyvūs ugdymo(si) turinio ir proceso kūrimo dalyviai, įsitraukiantys, atliepiantys, siūlantys, ir taip dalyvaujantys su jų ugdymusi susijusiuose sprendimuose. Vaikų reagavimo į ugdymo(si) situacijas stebėjimas, išiklausymas į vaikų nuomonę padeda mokytojui geriau suprasti momento čia ir dabar poreikius ir jais grįsti ugdymo(si) procesą:

- mokytojas drauge su vaikais mokykloje kuria demokratiškus procesus. Vaikai skatinami susitarti, dalintis, išreikšti savo nuomonę, mokytis kurti taisykles ir jų laikytis;

- demokratiško ugdymo(si) aplinkoje vaikai atranda ir augina autentišką lyderystę. Kiekvienas vaikas turi galimybę išbandyti lyderio vaidmenį skirtingose situacijose. Mokytojas visais būdais skatina vaikus pripažinti ir priimti įvairiopus lyderystės apraiškas;

- vaikai yra neatsiejami savo aplinkų ir veiklų vertinimo dalyviai ir, padedami mokytojo, atranda būdus, kaip savo pajautą ar nuomonę išreikšti ir parodyti kitiems.

Programa sukuria prielaidas užtikrinti pagrindinių, kiekvienam vaikui aktualių, poreikių tenkinimą ir turtinimą (1 pav. Vaiko poreikiai).

Vaikai ugdomi stebėdami, veikdami spontaniškai, užsikrėsdami patrauklia, malonumą teikiančia veikla ir pagal savo jėgas, poreikius bei pomėgius įsitraukdami į mokytojo organizuotą kryptingą

veiklą. Programoje numatomi vaiko ugdymosi žaidžiant ir patirtinio ugdymosi būdai, atitinkantys vaikų prigimtį ir raidos poreikius:

- vaikų ugdymasis žaidžiant. Žaismingumas natūraliai būdingas vaiko santykiui su pasauliu, yra viso jo veikimo ir ugdymo(si) bruožas, vaikų kultūros plėtojimo prielaida. Spontaniškas žaismingumas skleidžiasi per vaikų tyrinėjimą ir eksperimentavimą, visavertiškai įgyvendinamas per savarankiškai pačių vaikų kuriamus žaidimus. Vaikai ugdosi, įsitraukę į žaidimus, žaisdami sensomotorinius tyrinėjimo žaidimus, savarankiškai kurdami vaizduote paremtus režisūrinius, siužetinius vaidmenų ir naratyvinius žaidimus. Tikslingai formuojant(is) siauresnius, savitus gebėjimus žaidžiami didaktiniai žaidimai. Ugdymo(si) procese išlaikomas balansas tarp savarankiškai vaikų kuriamų siužetinių vaidmenų žaidimų ir ugdomųjų žaidimų su taisyklėmis;

- vaikų patirtinio ugdymosi būdai. Susidomėję įvairiomis veiklomis, stebėdami, tyrinėdami, eksperimentuodami, kurdami, dalindamiesi patirtimi, vaikai visais pojūčiais patiria, pajaučia objektus, jų savybes, ryšius, reiškinius ir procesus, atranda tai, kas jiems nauja, gilina supratimą ir plėtoja gebėjimus. Ugdymo(si) procese skatinami šie vaikų patirtinio ugdymosi būdai: personalizuotas, savivaldus, dialogiškas, judrus, ikūnytasis ugdymasis, ugdymasis tyrinėjant, kuriant, reflektuojant.

Programos šiuolaikiškumą užtikrina pažangių filosofinių teorijų jungtis. Vadovaujamosi: XX a. vienu žymiausių žmogaus raidos psichologijos ir kognityvinės teorijos atstovo – filosofo ir psichologo Ž. Pjažė (Jean Piaget) vaiko mąstymo raidos stadijomis, nuostata, kad kiekvienas vaiko raidos etapas yra unikalus, jo negalima pažeisti; humanistine filosofija, pripažįstančia žmogaus unikalumą, pagarbą žmogaus orumui, gerbiančia vaiko poreikius, skatinančia asmenybės sklaidą. Šiai filosofinei teorijai būdingas integruotas ugdymo turinys, savarankiškumą skatinantys ugdymo(si) metodai, visų ugdymo(si) proceso dalyvių sąveika tobulinant ugdymo turinį ir procesą. Skatinama socialinė integracija, socialinės partnerystės plėtra.

Regiono ypatumai. Įstaiga priklauso Kauno miesto savivaldybės administracijos Panemunės seniūnijos teritorijai, kuri turtinga savo istoriniu paveldu ir nuostabiais kraštovaizdžiais. Čia galime aplankyti paminklą Lietuvos nepriklausomybės akto signatarui Jonui Basanavičiui atminti, Švenčiausios Mergelės Marijos vardo bažnyčią ir daug kitų vaikams įdomių istorinių vietų, leidžiančių atliepti kultūrinio tapatumo poreikį. Įstaigos socialinei partnerystei plėtoti, ugdymui netradicinėse erdvėse organizuoti greta gausu valstybės ir savivaldybių institucijų, viešųjų ir kitų įstaigų (Kauno miesto savivaldybės administracijos Panemunės seniūnija, Kauno miesto savivaldybės Vinco Kudirkos viešosios bibliotekos Panemunės padalinys, ugdymo įstaigos, VšĮ Kauno Panemunės socialinės globos namai ir kt.). Ugdymo įstaigą supantis kraštovaizdis – Jiesios upės žiotys, Panemunės šilas, įrengtos sporto ir poilsio aikštelės suteikia galimybę ugdymo procesą organizuoti kitose erdvėse, stiprinant sveikatą, puoselėjant fizinį aktyvumą, skatinant gyvosios gamtos stebėjimą, tyrinėjimą natūralioje aplinkoje.

Įstaigos savitumas. Įstaigoje ugdosi vaikai nuo 1,5 iki 5 (6) metų. Įgyvendinamos ikimokyklinio ugdymo ir priešmokyklinio ugdymo programos. Vaikus ugdo kompetentingi pedagogai ir švietimo pagalbos specialistai.

Siekiant asmeninės kiekvieno vaiko pažangos, atliepiant lopšelio-darželio bendruomenės poreikius, atsižvelgiant į veiklos kokybės įsivertinimo rezultatus, įgyvendinamos inovatyvios įstaigos parengtos programos, taikant pažangius metodus (STEAM, lauko pedagogikos elementus ir kt.):

- „Sveikatos stiprinimo ir pozityvaus elgesio skatinimo“, kuria siekiama stiprinti įstaigos bendruomenės narių fizinę ir psichinę sveikatą, formuoti ikimokyklinio, priešmokyklinio amžiaus vaikų sveikos gyvensenos įgūdžius, kurti integruotą, visą apimančią sveikatos stiprinimo sistemą, sveikatai palankią aplinką;

▪ „Sėkmės žingsneliai“, kuria siekiama organizuoti kryptingą ir veiksmingą verslumo ugdymą, skatinant bendruomenės atsakingą vartojimą, kritinį ir refleksyvų mąstymą bei sąmoningumą, stiprinant pažinimo, komunikavimo, kultūrinius, socialinius-emocinius, sveikos gyvensenos, kūrybiškumo ir pilietinius gebėjimus, įgūdžius.

Įstaiga dalyvauja Gamtosauginių mokyklų programoje, kuri yra viena iš 5 Aplinkosauginio švietimo fondo (FEE – Foundation for Environmental Education) pasaulyje įgyvendinamų programų. Gamtosauginių mokyklų programa orientuojama į praktinę gamtosauginę veiklą, skatina įstaigos bendruomenės aktyvumą, ugdo vaikų kūrybiškumą.

Įstaiga veiklą organizuoja atsižvelgdama į amžių, individualius vaikų poreikius ir dienos režimą. Vaikai turi galimybę rinktis poilsio laiko leidimo galimybes: ilsėtis arba užsiimti ramia veikla kitose įstaigos erdvėse. Lopšelio-darželio aplinkos įgalinančios vaikus veikti: sporto aikštynas, modernūs lauko įrenginiai, kupolas ir šiuolaikiškai įrengtos vidaus patalpos.

Programa parengta vadovaujantis Ikimokyklinio ugdymo programos gairėmis, priešmokyklinio ugdymo bendrąja programa, remiantis Kauno sanatorinio lopšelio-darželio „Pienė“ ikimokyklinio ugdymo programa (2014 m.). Programoje vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme ir kituose švietimą reglamentuojančiuose teisės aktuose.

2. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Programa vadovaujasi svarbiausiais ikimokyklinio ugdymo principais, užtikrinančiais ugdymo(si) kryptingumą, integralumą, veiksmingas ugdomasias sąveikas ir ugdymo(si) kokybę:

1. **ugdymo(si) ir priežiūros** vienovės principas. Ikimokyklinio ugdymo(si) procesui būdinga ugdymo(si) ir priežiūros vienovė. Kiekviena suplanuota ir nesuplanuota sąveika bei kasdienė rutina yra ugdanti, turtinanti vaiko patirtį. Ilgalaikis, nuolatinis, saugus vaiko emocinis ryšys su mokytoju sukuria prielaidas visavertei vaiko raidai ir ugdymui(si);

2. **vaiko raidos ir ugdymo(si) dermės** principas. Ugdymo(si) procese atsižvelgiama į raidos nulemtą vaikų poreikių, patirties ir gebėjimų įvairovę ir skatinama visapusiška vaiko raida – fizinė, emocinė, socialinė, pažinimo, komunikavimo, meninės raiškos;

3. **žaismės** principas. Žaismingumas yra viso ikimokyklinio vaikų ugdymo(si) pagrindinis bruožas, neatsiejama tyrinėjimo, eksperimentavimo, fantazavimo, kūrybos dalis, o žaidimas – svarbiausia savarankiška vaiko veikla;

4. **sociokultūrinio kryptingumo** principas. Ugdymas(is) yra grindžiamas žmogiškosiomis, tautinėmis ir pilietinėmis vertybėmis, padedančiomis vaikams įsitraukti į supančią kultūrinę aplinką ir didinančiomis atvirumą kultūrinei bei kalbinei įvairovei;

5. **integralumo** principas. Siekiama visuminės vaikų raidos, užtikrinamas darnus visų pasiekimų sričių gebėjimų plėtojimas, ugdymo(si) sričių tarpusavio ryšiai, vidinės turinio sąsajos kiekvienoje ugdymo(si) srityje, vaikų veiklos integralumas;

6. **įtraukties** principas. Sudaromos sąlygos kiekvienam vaikui ugdytis, plėtoti savo galias, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę, atsižvelgiant į ugdymosi poreikių įvairovę;

7. **kontekstualumo** principas. Vaikų ugdymas(is) vyksta estetiškuose, į veiklą įtraukiančiuose, vaikų iniciatyvoms atvirose artimiausios socialinės, kultūrinės, kalbinės ir gamtinės aplinkos kontekstuose, siekiama vaikų ugdymo(si) patirčių aktualumo, prasmingumo;

8. **vaiko ir mokytojo bendro veikimo** principas. Aplinkos, sąveikos, bendros prasmės kuriamos įsiklausant ir atliepant vaikų poreikius, interesus, iniciatyvas, nuomonę, drauge priimant sprendimus;

9. **lėtojo ugdymo(si), užtikrinančio gilų įsitraukimą**, principas. Vaikai giliai išgyvena ir pajaučia kiekvieną čia ir dabar momentą, kai skiriama pakankamai laiko kasdienei rutinai, tyrinėjimo ar kūrybos procesui, nuostabai ir atradimo džiaugsmui;

10. **reflektyvaus ugdymo(si) principas.** Mokytojas drauge su vaiku emocijomis ir veiksmais atspindi vaiko veikimo patirtis. Su vaikais drauge pagal jų gebėjimus apmąstomos vaikų emocijos, veiklos ir jų rezultatai, numatomas tolesnis veikimas. Mokytojai apsvarsto autentiškas vaikų patirtis, veiklos kokybę ir savo pedagoginių sprendimų poveikį vaikų ugdymui(si);

11. **šėimos ir mokyklos partnerystės principas.** Mokykla ir šeima (globėjai) bendradarbiauja įgyvendinant Programą, užtikrinant ugdymo(si) tęstinumą ir dermę, kuriant susitelkusią, kartu besimokančią bendruomenę. Tėvai ir mokyklos darbuotojai pasitiki vieni kitais ir veikia dėl vaikų interesų.

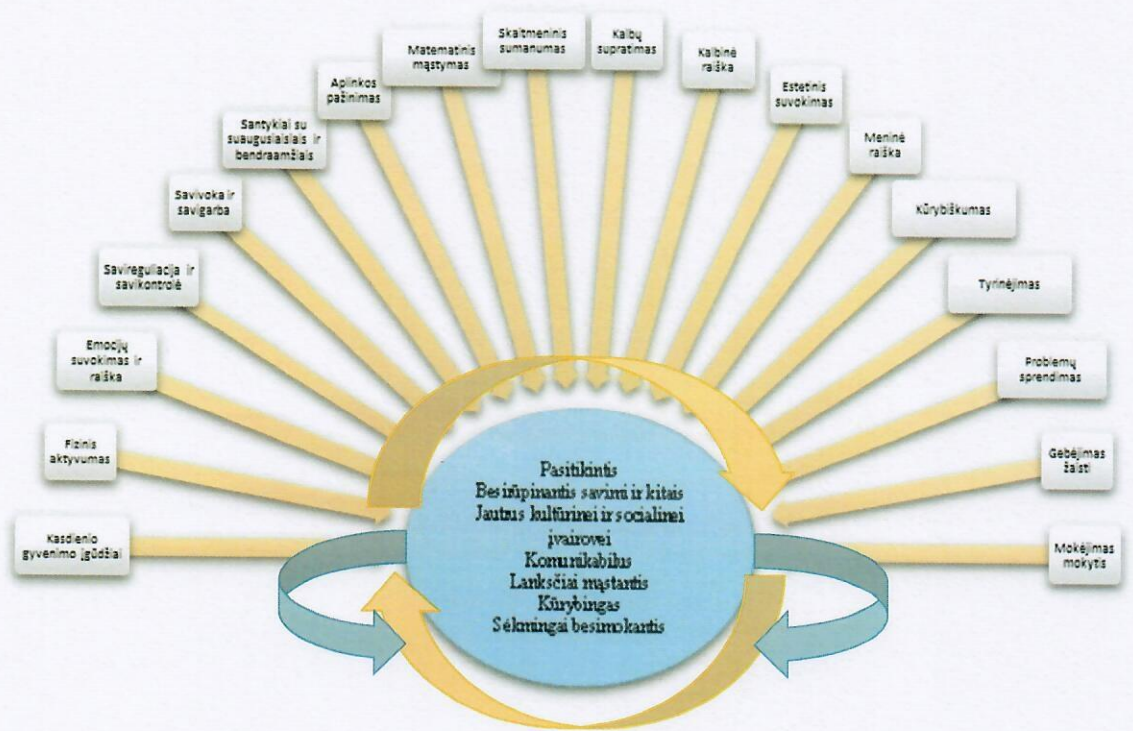
3. TIKSLAS, UŽDAVINIAI, UGDYMO(SI) REZULTATAI

Ikimokyklinio ugdymo tikslas – atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, patirtį, poreikius, šeimos ir bendruomenės susitarimus, kurti lanksčius edukacinius kontekstus, įgalinančius vaikus išsiugdyti pasitikėjimo, rūpinimosi savimi ir kitais, kultūrinio ir socialinio jautrumo, komunikavimo, lankstaus mąstymo, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis pradmenis.

Ikimokyklinio ugdymo uždaviniai:

- Užtikrinti darnų vaikų vystymąsi, atpažįstant, atliepian ir turtinant kiekvieno vaiko unikalias galias, patirtį, poreikius.
- Saugoti ir stiprinti vaikų fizinę ir psichinę sveikatą, sukuriant prielaidas sveikam ir aktyviam, savarankiškam ir saugiam, sėkmingam kiekvieno vaiko ugdymuisi.
- Organizuoti skatinantį ugdymą, integruojant inovatyvias programas, lanksčiuose edukaciniuose kontekstuose taikant vaiko ir mokytojo sąveika grindžiamus pažangius mokymo(si) metodus, priemones, orientuotas į vaiko asmenybės ir pasiekimų auginimą.
- Plėtoti visos bendruomenės žaidimo kultūrą, skatinančią žaisti, kurti ir bendradarbiauti, užtikrinančią vaikų savarankiško žaidimo ir žaismingo ugdymo(si) vienovę bei darną.
- Kurti pasitikėjimu ir pagarba, lygiaverte dialogine partneryste grindžiamą tikslingą bendradarbiavimą su šeima, mokytojais, švietimo pagalbos specialistais, bendruomene, socialiniais partneriais, išorinėmis vaikų ugdymo, švietimo pagalbos teikimo ir kitomis institucijoms.

Siekiant ugdymo tikslo įgyvendinimo sudaromos lanksčios ugdymo(si) sąlygos, kurios skatina vaikų galių auginimą ir padeda vaikams tapti: pasitikintiems, besirūpinantiems savimi ir kitais, jautriems kultūrinei ir socialinei įvairovei, komunikabiliems, lanksčiai mąstantiems, kūrybingiems, sėkmingai besimokantiems. Ikimokyklinio ugdymo rezultatai yra vaikų raidos ir ugdymosi procese nuosekliai įgyjami bei plėtojami jų pasiekimai: vertybinės nuostatos, žinios bei supratimas ir gebėjimai. Ikimokyklinio ugdymo programoje ugdymosi pasiekimai suskirstyti į 18 pasiekimų sričių, kurių visuma laiduoja optimalią visų vaiko potencinių galių ūgtį. Kiekviena kokybiškai įgyvendinama vaiko raidą skatinančio visuminio ikimokyklinio ugdymosi sritis – Mūsų sveikata ir gerovė, Aš ir bendruomenė, Aš kalbų pasaulyje, Tyrinėju ir pažįstu aplinką, Kuriu ir išreiškiu, plėtoja visų 18 pasiekimų sričių vaiko pasiekimus. Užtikrinamas darnus visų pasiekimų plėtojimas, nors skirtingų ugdymosi sričių poveikis atskirų pasiekimų ūgčiai skirtingas (2 pav. Vaiko galių ūgtis).

4. UGDYMO(SI) TURINYS, PROCESAS IR APLINKOS

Ikimokyklinio ugdymo(si) pagrindas yra visuminis ugdymas(is), universalus dizainas mokymuisi, vaiko žaidimas ir kita patirtinė veikla:

1. visuminis ugdymas(is) yra pagrindinė ikimokyklinio ugdymosi kryptis, kuri lemia vaikų emocinių, socialinių, fizinių, pažinimo, kalbos, kūrybos potencinių galių harmoningą plėtojimąsi. Programoje modeliuojamas integralus, vientiso pasaulio vaizdo kūrimąsi sąlygojantis vaikų ugdymosi procesas, užtikrinamas balansas ir dermė tarp atskirų ikimokyklinio ugdymo(si) sričių, tarp ugdymosi ir ugdymo procesų;

2. universalus dizainas mokymuisi yra kiekvieno vaiko sėkmingą ugdymąsi laiduojanti įtraukaus ugdymo organizavimo prieiga. Visavertę įtrauktį užtikrina prigimtinių kiekvieno vaiko ugdymosi skirtumų pripažinimas ir kokybiškai įgyvendinamos esminės ugdymo(si) proceso modeliavimo kryptys:

2.1. vaiko įsitraukimas į ugdomąją veiklą, sudominant ir sužadinant pozityvias emocijas;

2.2. gilėjantis supratimas, gaunant ir tyrinėjant informaciją įvairiais būdais;

2.3. įgytos patirties raiška, savarankiškai sugalvojant idėją, ją įgyvendinant, atspindint ar aptariant rezultatą;

3. vaiko žaidimas ir kita patirtinė veikla yra pagrindinės, viena kitą papildančios ugdomosios veiklos.

Vaikų ugdymui(si), mokytojams ir pagalbos šeimoms sistemos, komandinio mokytojų ir švietimo pagalbos specialistų darbo, paramos teikimo kryptys:

- mokytojai veikia iš anksto numatydami galimas kliūtis konkrečioms vaikams dalyvauti bendrai planuojamoje veikloje, kliūčių prevencijai iš anksto parinkdami vaikų ugdymosi poreikius atitinkančias priemones ir būdus, kad pašalintų atskirties tikimybę;

- švietimo pagalbos specialistų pagalba vaikams orientuojama į fizinių funkcijų lavinimą, pažinimo bei mąstymo operacijų ir kalbos vystymą, jeigu vaikai patiria savitų ugdymosi sunkumų arba jų raida neatitinka amžiaus;

- švietimo pagalbos specialistai teikia mokytojui pagalbą, orientuotą į ugdymo(si) proceso optimizavimą, kartu aptardami vaikų poreikius, ugdymo(si) galimybes ir planuodami ugdymosi aplinką ir procesą, kad vaikai nepatirtų dalyvavimo ir ugdymo(si) kliūčių;

▪ mokytojai ir švietimo pagalbos specialistai įtraukia tėvus (globėjus) į bendradarbiaujančią komandą, juos konsultuoja, padėdami suprasti vaiko ugdymosi poreikius, veiksmingus, vaikui tinkamiausius ugdymo(si) būdus ir dalyvauti savo vaiko ugdyme šeimoje ir mokykloje;

▪ sprendžiant sudėtingus ugdymo(si) atvejus, plėtojant ugdytojų kompetencijas, aprūpinant mokyklos bendruomenę ir šeimas reikalingais ištekliais, mokykla inicijuoja bendradarbiavimą su išorinėmis vaikų ugdymo, švietimo pagalbos teikimo, išteklių institucijomis, centrais, nevyriausybėmis organizacijomis, tarpininkauja šeimoms ir kitoms institucijoms sprendžiant vaikų teisių, ugdymo ir pagalbos vaikams klausimus.

Įgyvendinant Programą, įstaiga įtraukia tėvus (globėjus) į susitarimus dėl vaikų ugdymo(si) pasiekimų, proceso ir aplinkų:

▪ įstaiga atsižvelgia į vaiko gerovei aktualius šeimų poreikius ir kultūrą, sukuria lanksčias sąlygas sklandžiai vaikų ir šeimos adaptacijai, susitaria dėl ugdymo(si) įstaigoje ir šeimoje dermės;

▪ šeimos ir įstaigos bendradarbiavimas grindžiamas abipuse pagarba, pasitikėjimu, lygiaverte dialogine partneryste. Visi su vaikų priežiūra ir ugdymu susiję klausimai sprendžiami komunikuojant, tariantis, konsultuojantis šeimoms ir mokyklos darbuotojams pagal jų atsakomybės ribas.

Įstaigoje pedagoginės strategijos bei ugdymo(si) metodai orientuoti į vaiko asmenybės ir pasiekimų auginimą. Programoje derinamos ugdymo(si) kontekstų kūrimo, spontaniško vaikų ugdymosi skatinimo, vaikų ir mokytojų kūrybinėmis sąveikomis grindžiamo bei organizuoto ugdymo pedagoginėmis strategijomis. Prioritetas teikiamas žaidimo pedagogikai.

Įgyvendinant programą atsižvelgiama į vaikų raidą ir ugdymosi būdus atitinkančią ugdymo(si) organizavimo formų taikymą, jų įvairovę. Įtraukiamos inovatyvios, prasmingą vaikų ugdymą(si) skatinančios formos: vaikų projektai, skaitymo valandėlės, pažintinės išvykos, patirtinis ugdymas(is) žaliosiose edukacinėse erdvėse, tyrinėjimų laboratorijose / smalsumo studijose, kūrybinėse ateljė, pažinimo salose, atradimų stotelėse ir kt.

Vaikų ugdymo(si) kontekstai. Vaikų ugdymas(is) vyksta įstaigos vidaus ir lauko aplinkose, taip pat aplinkose už įstaigos ribų (parkai, muziejai, gamtos ir kultūriniai objektai ir kt.). Įstaigos aplinkoje kuriami vaikų emocinį ir fizinį saugumą užtikrinantys ugdymo(si) kontekstai, kurių bendrakūrėjai yra vaikai. Ugdymo(si) kontekstuose, būdami vaikų elgesio ir veiklos modeliu, mokytojai pagal situaciją lanksčiai keičia savo vaidmenis, tapdami vaiko padėjėjais, tyrinėtojais, kūrėjais, besimokančiaisiais (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija) (3 pav. Ugdymo(si) kontekstai).

Ikimokyklinio ugdymo(si) sritys. Programa apima penkias vaiko raidą skatinančias visuminio ikimokyklinio ugdymo(si) sritis: „Mūsų sveikata ir gerovė“, „Aš ir bendruomenė“, „Aš kalbų pasaulyje“, „Tyrinėju ir pažįstu aplinką“, „Kuriu ir išreiškiu“ (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).

Visų vaikų dalyvavimą užtikrina įtraukus ugdymo(si) procesas, grindžiamas universalus dizaino mokymuisi prieiga, apimantis įsitraukimo, gilėjančio supratimo ir įgytos patirties raiškos procesus. Tai sukuria prielaidas aktyviam, savarankiškam, sėkmingam kiekvieno vaiko ugdymuisi.

Ugdymo(si) sritis „Mūsų sveikata ir gerovė“

Ugdymo(si) srities paskirtis yra plėtoti kasdienes gyvenimo įgūdžius, fizinį aktyvumą, savivoką ir savigarbą, savireguliaciją ir savikontrolę. Ugdymosi veiklos skatina ugdytis emocijų suvokimo ir raiškos, tyrinėjimo, problemų sprendimo, kūrybiškumo, žaidimo, mokėjimo mokytis gebėjimus (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).

Ugdymo(si) sritis „Mūsų sveikata ir gerovė“ apima pasiekimų sritis: kasdienio gyvenimo įgūdžių, fizinį aktyvumą, savireguliaciją ir savikontrolę, kūrybiškumą, tyrinėjimą, problemų sprendimą, mokėjimą mokytis.

Ugdymo(si) gairės. Vaikai:

- domėtis sveikatai palankiu maistu ir jo gaminimo būdais, ugdytis elementarius mitybos kultūros įgūdžius;
- plėtos supratimą apie sveikatos saugojimą, didins pasitikėjimą patiems pasirūpinti savo higiena ir aplinkos tvarka bei estetika;
- supras poreikius atitinkantį dienos ritmą ir jo laikysis;
- gebės saugiai judėti pagal amžiaus galimybes, laikysis judėjimo ir poilsio ritmo, norės judėti ir įsitraukti į judriuosius žaidimus;
- ugdytis saugaus elgesio su nepažįstamais žmonėmis įpročius, saugoti savo ir kitų sveikatą.

Lanksčiuose edukaciniuose kontekstuose taikant vaiko ir mokytojo sąveika grindžiamus pažangius mokymo(si) metodus (STEAM, lauko pedagogikos elementus ir kt.) įgyvendinama tarptautinė Gamtosauginių mokyklų programa, integruojamos inovatyvios įstaigos parengtos „Sveikatos stiprinimo ir pozityvaus elgesio skatinimo“, verslumo ugdymo „Sėkmės žingsniai“ programos.

Pasiekimų sritis – kasdienio gyvenimo įgūdžiai	Pasiekimų žingsniai
Vertybinė nuostata. Domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam. Esminiai gebėjimai: esant galimybei renkasi sveikatai palankų maistą, savarankiškai pavalgo, pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos tvarkos palaikymo, rodo pradinius saugaus elgesio mokykloje įgūdžius, pasako, kaip saugiai elgtis	Pirmi-treti gyvenimo metai (3 žingsnio pasiekimai) Suaugusiojo padedamas ruošia maistą. Pradeda tinkamai naudotis stalo įrankiais. Suaugusiojo padedamas naudojasi tualetu, prausiasi ir šluostosi veidą, apsirengia ir nusirengia, apsiauna ir nusiauna batus. Padeda į vietą vieną kitą daiktą. Pradeda laikytis susitarimų ir saugiai elgtis lauko aikštelėse (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).

gatvėje, butyje, gamtoje ir su nepažįstamais žmonėmis.	Treti-penksti (šešti) metai (5/6 žingsnių pasiekimai) Aiškinasi, kodėl svarbu valgyti įvairų, sveikatai naudingą maistą, iš kur ir kaip jis atsiranda ant mūsų stalo. Išvardija, ko reikia valgyti daugiau, o ko mažiau, kad augtų sveikas. Savarankiškai serviuoja stalą. Valgo savarankiškai, tvarkingai. Dažniausiai tinkamai naudojasi stalo įrankiais, susitvarko pavalgęs. Dažniausiai savarankiškai / taisyklingai plaunasi rankas, prausiasi veidą; čiaudėdamas ar kosėdamas prisidengia burną ir nosį. Atsižvelgdamas į tai, ar jam šilta, ar šalta, savarankiškai ar suaugusiojo padedamas nusirengia ar apsirengia drabužius, apsiauna ir nusiauna batus, susišukuoja. Rūpinasi savo asmeniniais ir bendrais daiktais grupėje. Savarankiškai ar priminus laikosi sutartų saugaus elgesio taisyklių grupėje, kieme, išvykose. Pakomentuoja kelias saugaus elgesio gatvėje ir gamtoje taisykles. Paaiškina saugaus elgesio su nepažįstamais žmonėmis, buitinius prietaisais, aštriais daiktais ir sveikatai pavojingomis medžiagomis taisykles, įvardija aplinkoje esančias nesaugias vietas. Paaiškina, kad jo kūnas priklauso tik jam, sako „stop“, „ne“ reaguodamas į jo privatumą pažeidžiantį elgesį. Stengiasi saugoti save ir kitus. Paaiškina, kokių profesijų žmonės gali padėti ištikus nelaimei. Žino pagalbos telefono numerį (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).
Pasiekimų sritis – fizinis aktyvumas	Pasiekimų žingsniai
Vertybinė nuostata. Noriai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus. Esminiai gebėjimai: tiksliai ir koordinuotai šliaužia, ropoja, eina, bėga, lipa, išlaiko pusiausvyrą judėdamas, meta, gauda ir spiria kamuolį, spontaniškai ir tiksliai atlieka kasdienius veiksmus, kuriems būtina akių ir rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika, derina judesius poroje, grupėje šokdamas ar žaisdamas.	Pirmi-treti gyvenimo metai (3 žingsnio pasiekimai) Pastovi ant vienos kojos (3–4 sekundes). Tikslingai skirtingu ritmu eina, apeina arba peržengia kliūtis, eina plačia (25–30 cm) linija. Bėga keisdamas kryptį, greitį, neprarasdamas pusiausvyros. Laikydamasis lipa ir nulipa laiptais pakaitiniu žingsniu. Nušoka nuo laiptelio, atsispirdamas abiem kojomis 1–2 kartus pašoka nuo žemės, peršoka liniją. Meta ir gauda kamuolį abiem rankomis, spiria kamuolį stovėdamas. Derina akies ir rankos, abiejų rankų, rankų ir kojų judesius: veria ant virvutės dideles sagas, užsega lipdukais batus, ridena kamuolį abiem rankomis arba pakaitomis dešine ir kaire ranka (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).

	Treti-penkti (šešti) metai (5/6 žingsnių pasiekimai) Eina pakaitiniu ir pristatomuoju žingsniu, aukštai keldamas kelius. Bėgioja vingiais, išsisukinėdamas, ilgesnius atstumus, bėga ant pirštų galų, pristatomuoju ar pakaitiniu žingsniu. Šokinėja nuo vienos kojos ant kitos, šokinėja judėdamas pirmyn. Šoka į tolį, į aukštį. Lipa kopėtėlėmis. Meta kamuolį iš įvairių padėčių, pagauna jį sulenkdamas rankas per alkūnes. Spiria kamuolį iš įvairių padėčių, į taikinį. Žaisdamas laisvai koordinuotai juda, orientuojasi erdvėje. Dažniausiai vaikščioja, stovi, sėdi taisyklingai. Atpažįsta akivaizdžius ženklus, kurie rodo, kad jo kūnui reikia poilsio ar judėjimo. Pieštuką ir žirkles laiko taisyklingai. Tiksliai atlieka judesius su smulkiais daiktais. Kuria įvairias konstrukcijas, sudėtingus statinius (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).
Pasiekimų sritis – savireguliacija ir savikontrolė	Pasiekimų žingsniai
Vertybinių nuostata. Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. Esminiai gebėjimai: sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiaudrinęs geba nusiraminti.	Pirmi-treti gyvenimo metai (3 žingsnio pasiekimai) Yra ramus ir rodo pasitenkinimą kasdiene tvarka bei ritualais. Jeigu kas nepatinka, nueina šalin, atsisako bendros veiklos, ieško suaugusiojo pagalbos. Žaisdamas kalba su savimi, kad sutelktų dėmesį, kontroliuotų veiksmus. Padedamas suaugusiojo įprastose kasdienėse situacijose valdo savo emocijų raišką ir elgesį. Pradedą laikytis jam suprantamų suaugusiojo prašymų ir bendrų susitarimų (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija). Treti-penkti (šešti) metai (5/6 žingsnių pasiekimai) Nusiramina, atsipalaiduoja, išėjęs iš įtampą keliančios situacijos, pabuvęs vienas, klausydamasis ramios muzikos, žaisdamas ar kalbėdamasis su kitais. Žaisdamas ir atlikdamas sudominusią veiklą, geba sutelkti dėmesį ir pastangas, ištvermę. Siekdamas tikslo, geba atidėti kai kurių norų patenkinimą. Bando susilaikyti nuo netinkamo elgesio provokuojančiose situacijose jas ignoruodamas; vienas ir kartu su kitais ieško taikių išeičių, kad neskaudintų kitų. Stengiasi suvaldyti savo pyktį, įniršį. Supranta susitarimų, taisyklių prasmę bei naudingumą ir dažniausiai savarankiškai jų laikosi. Lengvai priima dienos ritmo pasikeitimus (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).

Ugdymo(si) sritis „Aš ir bendruomenė“

Ugdymosi sritis apima šiuos turinio aspektus: kas aš?, savo emocijų ir elgesio valdymas, aš tarp kitų, žmonės ir bendruomenės, mūsų praeitis, dabartis, ateitis. Paskirtis yra plėtoti vaikų savivoką ir savigarbą, emocijų suvokimą ir raišką, savireguliaciją ir kontrolę, santykius su suaugusiais ir vaikais, socialinį ir kultūrinį supratingumą (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).

Ugdymo(si) sritis „Aš ir bendruomenė“ apima pasiekimų sritis: savireguliaciją ir savikontrolę, emocijų suvokimą ir raišką, santykius su suaugusiais ir bendraamžiais, savivoką ir savigarbą, aplinkos pažinimą, kūrybiškumą, tyrinėjimą, problemų sprendimą, mokėjimą mokytis.

Ugdymo(si) gairės. Vaikai:

- plėtos supratimą apie save kaip unikalų asmenį, kuris auga, keičiasi, įgyja vis daugiau savarankiškumo, galių ir pasitikėjimo savimi, mokysis priimti savo gyvenimui ir ugdymuisi aktualius sprendimus bei pasirinkimus;
- išlavins savireguliacijos procesus, įgalinančius kryptingai plėtoti asmenines savybes ir gebėjimus, valdyti impulsus, rizikingus poelgius, įveikti kliūtis bei iššūkius, valdyti santykių kūrimą ir mokymąsi;
- užmegs ir palaikys asmeninius ryšius su kitais žmonėmis, tyrinės savo ir kitų panašumus bei skirtumus, pratinąs pagalvoti apie kitus ir jų poreikius, mokysis bendrauti, bendradarbiauti;
- atras kultūrinių reiškinių ir žmonių bei jų bendruomenių gyvensenos tyrinėjimo kelius, asmeniškai prasmingus dalyvavimo įstaigos bendruomenėje būdus, ugdysis priklausymo bendruomenei, tautinio ir pilietinio tapatumo jausmus;
- tyrinės praeitį, dabartį, ateitį bei supras žmonių gyvenimo bėgant laikui pokyčius.

Lanksčiuose edukaciniuose kontekstuose taikant vaiko ir mokytojo sąveika grindžiamus pažangius mokymo(si) metodus (STEAM, lauko pedagogikos elementus ir kt.) įgyvendinama tarptautinė Gamtosauginių mokyklų programa, integruojamos inovatyvios įstaigos parengtos „Sveikatos stiprinimo ir pozityvaus elgesio skatinimo“, verslumo ugdymo „Sėkmės žingsniai“ programos.

Pasiekimų sritis – savireguliacija ir savikontrolė	Pasiekimų žingsniai
Vertybinė nuostata. Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. Esminiai gebėjimai: sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiaudrinęs geba nusiraminti.	Pirmi-treti gyvenimo metai (3 žingsnio pasiekimai) Yra ramus ir rodo pasitenkinimą kasdiene tvarka bei ritualais. Jeigu kas nepatinka, nueina šalin, atsisako bendros veiklos, ieško suaugusiojo pagalbos. Žaisdamas kalba su savimi, kad sutelktų dėmesį, kontroliuotų veiksmus. Padedamas suaugusiojo įprastose kasdienėse situacijose valdo savo emocijų raišką ir elgesį. Pradedą laikytis jam suprantamų suaugusiojo prašymų ir bendrų susitarimų (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).
	Treti-penkti (šešti) metai (5/6 žingsnių pasiekimai) Nusiramina, atsipalaiduoja, išėjęs iš įtampą keliančios situacijos, pabuvęs vienas, klausydamasis ramios muzikos, žaisdamas ar kalbėdamasis su kitais. Žaisdamas ir atlikdamas sudominusią veiklą, geba sutelkti dėmesį ir pastangas, ištvermę. Siekdamas tikslo, geba atidėti kai kurių norų patenkinimą. Bando susilaikyti nuo netinkamo elgesio provokuojančiose situacijose jas ignoruodamas; vienas ir kartu su kitais ieško taikių išeičių, kad neskaudintų kitų. Stengiasi suvaldyti savo pyktį, įniršį. Supranta susitarimų, taisyklių prasmę bei naudingumą ir dažniausiai savarankiškai jų laikosi. Lengvai priima

	dienos ritmo pasikeitimus (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).
Pasiekimų sritis – emocijų suvokimas ir raiška	Pasiekimų žingsniai
Vertybinė nuostata. Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. Esminiai gebėjimai: atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus.	Pirmi-treti gyvenimo metai (3 žingsnio pasiekimai) Pradedą atpažinti, ką jaučia, turi savus emocijų ir jausmų raiškos būdus, pradeda vartoti emocijų pavadinimus. Domisi kito vaiko ar suaugusiojo įvairių emocijų ir jausmų raiška, pastebi aiškiai reiškiamas emocijas, į jas skirtingai reaguoja (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija). Treti-penkti (šešti) metai (5/6 žingsnių pasiekimai) Atpažįsta ir pavadina, apibūdina savo emocijas bei jausmus, įvardija, pakomentuoja emocijas ir jausmus sukėlusias situacijas bei priežastis. Emocijas ir jausmus dažniausiai išreiškia sau ir kitiems priimtinais būdais. Gana tiksliai iš veido mimikos, balso, kūno pozos nustato ir pasako, kaip jaučiasi kitas; pastebi nuskriaustą, nusiminusį ir dažniausiai geranoriškai stengiasi jam padėti. Pradedą kalbėtis apie tai, kaip jaučiasi ir išreiškia jausmus, kokie emocijų ir jausmų raiškos būdai yra tinkami, kas gali padėti pasijusti geriau, jei esi nusiminęs, piktas (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).
Pasiekimų sritis – santykiai su suaugusiaisiais ir bendraamžiais	Pasiekimų žingsniai
Vertybinė nuostata. Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiaisiais ir bendraamžiais. Esminiai gebėjimai: pasitiki mokytojais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai dalinasi savo mintimis, žino, kaip elgtis su nepažįstamais suaugusiaisiais. Geranoriškai elgiasi su bendraamžiais, natūraliai priima kitų skirtumus, draugauja bent su vienu vaiku, supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems.	Pirmi-treti gyvenimo metai (3 žingsnio pasiekimai) Drąsiai išbando ką nors nauja, ramiai stebi nepažįstamus žmones, kai šalia yra juo besirūpinantis suaugusysis. Ieško bendraamžių draugijos. Siekia veikti savarankiškai, tikisi savo iniciatyvų palaikymo, pagyrimo. Mėgdžioja, tačiau žaidime savaip pertvarko suaugusiųjų veiksmus, žodžius, intonacijas. Trumpam įsitraukia į bendrą žaidimą, pakaitomis su kitu vaiku žaidžia tuo pačiu žaislu. Pradedą suprasti, kuris daiktas yra jo, kuris – kito, o kuriuo naudojamas bendrai (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija). Treti-penkti (šešti) metai (5/6 žingsnių pasiekimai) Stengiasi geranoriškai, pagarbiai, mandagiai bendrauti su pažįstamais ir nepažįstamais suaugusiaisiais bei vaikais. Palaiko ilgalaikę draugystę mažiausiai su vienu vaiku. Supranta, koks elgesys yra priimtinas ar nepriimtinas kitiems ir kodėl. Rodo iniciatyvą susikalbėti ir bendradarbiauti su kitais. Kasdienėse situacijose bando tinkamu būdu išsakyti priešingą nei suaugusiojo ar kito vaiko nuomonę, aiškinasi, tariasi. Pradedą tarpininkauti kitiems vaikams, jiems sprendžiant tarpusavio nesutarimus. Domisi socialiniais ir kultūriniais skirtumais tarp vaikų, jų šeimų ir natūraliai juos priima. Parodo supratimą ir pagarbą kitokiai išvaizdai, kitokiam požiūriui, kitai kultūrai. Supranta, kad gyvendamas grupėje turi susitarti dėl visicms priimtino elgesio.

	Suvokia savo veiksmų akivaizdžias pasekmes sau, kitiems ir visai grupei (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).
Pasiekimų sritis – savivoka ir savigarba	Pasiekimų žingsniai
Vertybinė nuostata. Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. Esminiai gebėjimai: pažįsta savo kūną, pasako, kad yra berniukas (mergaitė), supranta savo augimą ir gebėjimų tobulėjimą, prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos bendruomenei, žino savo tautybę, tėvynę.	Pirmi-treti gyvenimo metai (3 žingsnio pasiekimai) Eksperimentuoja kūno judesiais ir pojūčiais, pavadina 5–6 kūno ir veido dalis, parodo ar pasako, kiek jam metų. Pasako savo vardą ir kas jis yra – berniukas ar mergaitė. Apie save kalba pirmuoju asmeniu, pasako, ką daro, ką turi. Siekia savarankiškumo: „aš pats“. Patogiai jaučiasi įprastoje grupės aplinkoje su pažįstamais suaugusiaisiais ir vaikais. Domisi kitų vaikų žaidimais ir grupės veiklomis. Suaugusiojo skatinamas domisi supančios kultūrinės aplinkos simboliais. Teigiamai reaguoja į kita kalba kalbančius vaikus, suaugusiuosius ir grupėje apsilankančius svečius (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija). Treti-penkti (šešti) metai (5/6 žingsnių pasiekimai) Tyrinėja, ką gali ir ko negali kūnas, pradeda jausti asmeninę ir bendrą erdvę. Aiškinasi, kam reikalingos, ką daro vidinės kūno sistemos (atramos ir judėjimo, virškinimo, kvėpavimo ar kt.). Supranta, kad jis buvo, yra ir visada bus tas pats asmuo. Teigiamai vertina savo savybes ir gebėjimus, žaisdamas tyrinėja galimus socialinius savo vaidmenis. Dalyvauja šeimos, grupės ir mokyklos bendruomenės veiklose. Prisideda prie šeimoje, grupėje ar mokykloje priimamų sprendimų. Pasako savo tautybę, šalį, kurioje gyvena, žino savo namų adresą. Tyrinėja savo šalies ir kitų jam įdomių šalių simbolius, kalbą, žemėlapius, žmonių gyvenimo būdą, supranta, kad visi žmonės yra lygūs, pasako keletą šalių panašumų ir skirtumų. Domisi ir dažniausiai laikosi šeimos, grupės, mokyklos, vietinės bendruomenės vertybių ir jam suprantamų pareigų bei teisių (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).
Pasiekimų sritis – aplinkos pažinimas	Pasiekimų žingsniai
Vertybinė nuostata. Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. Esminiai gebėjimai: pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose.	Pirmi-treti gyvenimo metai (3 žingsnio pasiekimai) Atpažįsta ir reaguoja į netolimoje praeityje vykusius šeimos ar grupės įvykius, užfiksuotus nuotraukose, įrašuose ir kt. Natūraliai įsitraukdamas į kasdienius, rutininius įvykius ir veiklas, parodo, kad žino paros dalių seką ir jaučia veiklų trukmę (vyko ilgai ar trumpai). Pažįsta daugiau artimiausioje aplinkoje esančių augalų, gyvūnų, pradeda vartoti tikslus jų pavadinimus. Dalyvauja prižiūrint augalus. Atpažįsta rečiau pasitaikančius gamtos reiškinius (vaivorykštė, perkūnija). Turėdamas galimybę, renkasi būti patinkančioje gamtinėje, socialinėje, kultūrinėje aplinkoje, džiaugiasi ten esančiais objektais (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).

	Treti-penkti (šešti) metai (5/6 žingsnių pasiekimai) Pasako savo šalies ir sostinės pavadinimą. Papasakoja apie tradicines šventes, jas palygina su kai kuriomis kitų tautų šventėmis. Skiria ir pavadina suaugusių šeimos narių ir kitas dominančias profesijas, pasakoja, ką dirba aptariamų profesijų atstovai, kokia jų sukurtų daiktų ir paslaugų vertė, kaip vyksta jų mainai. Samprotauja apie tai, kaip žmonės gyveno, ką dirbo seniau, kokie daiktai buvo naudojami, kaip jie pasikeitė, kaip atrodo dabar. Vartoja savaitės dienų pavadinimus, žodžius praeičiai, dabarčiai, ateičiai apibūdinti. Atpažįsta ir pavadina ne tik stebėtus vietinius, bet ir kai kuriuos tolimųjų kraštų augalus ir gyvūnus, samprotauja apie jų gyvenimo būdą ir buveines. Paaiškina, kaip daržoves, vaisius ir kitas gamtos gėrybes vartoti maistui. Stebėdamas ar prižiūrėdamas augalus ar gyvūnus, komentuoja jų pokyčius. Fiksuodamas gamtinių objektų stebinius, išvelgia kai kuriuos akivaizdžius objektams būdingus požymius. Pažįsta keletą dangaus kūnų, gamtos reiškinių, kurių negali ar kuriuos pavojinga stebėti iš arti (ugnikalnių išsiveržimas, viesulas, žvaigždės). Eilės tvarka išvardija metų laikus, pasako, kaip skirtingais metų laikais gyvena kai kurie gyvūnai, augalai. Jaučiasi atsakingas už socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką bei jos ateitį: apmąsto ir siūlo būdus, kaip ją rūpintis, prižiūrėti, puošti. Paaiškina, kodėl išteklius reikia tausoti. Tyrinėdamas savo šalies ir nutolusių vietovių gyvenamąsias sąlygas, samprotauja apie žmogus ir gamtos ryšį. Pradedą jausti prierašumą artimiausiai socialinei, kultūrinei ir gamtinei aplinkai, išreiškdamas jį veikloje ir kūryboje (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).
--	--

Ugdymo(si) sritis „Aš kalbų pasaulyje“

Ugdymo(si) sritis apima žodinės ir nežodinės kalbos supratimą, kalbinę raišką, kalbų įvairovės suvokimą ir kalbinės tapatybės formavimąsi. Ugdymo srities paskirtis yra plėtoti kalbų supratimą, kalbinę raišką, skaitmeninį sumanumą, meninę raišką, aplinkos pažinimą (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).

Ugdymo(si) sritis „Aš kalbų pasaulyje“ apima pasiekimų sritis: kalbų supratimą, kalbinę raišką, estetinį suvokimą, kūrybiškumą, tyrinėjimą, problemų sprendimą, mokėjimą mokytis.

Ugdymo(si) gairės. Vaikai:

- klausysis ir supras kitų kalbėjimą, plėš žodinės ir nežodinės kalbos supratimą, vaizdinės informacijos suvokimą;
- ugdysis kalbinės raiškos, bendravimo ir komunikacijos gebėjimus, apimančius žodinę ir nežodinę raišką, įgis rašytinės raiškos pradmenis;
- tapatinsis su savo šalies kalba ir kultūra, susipažins su kalbų įvairove, ugdysis(s) kalbų įvairovės suvokimą, vertybines nuostatas, susijusias su įvairialypiais kultūriniais ir kalbiniais kontekstais, plėtos kalbinę, tautinę ir pilietinę tapatybę.

Lanksčiuose edukaciniuose kontekstuose taikant vaiko ir mokytojo sąveika grindžiamus pažangius mokymo(si) metodus (STEAM, lauko pedagogikos elementus ir kt.) įgyvendinama tarptautinė Gamtosauginių mokyklų programa, integruojamos inovatyvios įstaigos parengtos

„Sveikatos stiprinimo ir pozityvaus elgesio skatinimo“, verslumo ugdymo „Sėkmės žingsniai“ programos.	
Pasiekimų sritis – kalbų supratimas	Pasiekimų žingsniai
Vertybinė nuostata. Domisi žodiniais ir nežodiniais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklaudyti ir suprasti kitą. Esminiai gebėjimai: klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, įvairiomis formomis, būdais ir priemonėmis perteikiamas prasmės, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus.	Pirmi-treti gyvenimo metai (3 žingsnio pasiekimai) Trumpam susikaupia klausydamas suaugusiojo ar kitų vaikų; supranta ir reaguoja į dažnai vartojamus veiksmų ir ypatybių pavadinimus, 3–4 žodžių sakinius, klausimus („kas“, „ką“, „kur“, „kiek“), du vienas paskui kitą sekančius prašymus; greitai mokosi naujų žodžių. Reaguoja į išgirstus ritmo darinius, intonavimą, supranta kūno kalbą, mimiką, dažnai naudojamų gestų, simbolinių paveikslėlių, ženklų prasmę. Varto knygeles, skiria paveikslėlius nuo teksto, klausia, kas parašyta arba prašo paskaityti, geba sieti paveikslėliuose vaizduojamus objektus su konkrečiais aplinkos daiktais. Stengiasi išklaudyti trumpus skaitomus, pasakojamus ar dainuojamus tekstus, girdėto kūrinio prasmę atskleidžia vaidindamas, žaisdamas ar pasakodamas keletą žodžių (išsamiau žr. „Ikimokyklinio ugdymo programos gairės“, 2023 m., suvestinė redakcija). Treti-penkti (šešti) metai (5/6 žingsnių pasiekimai) Supranta sudėtinius kelių dėmenų sakinius, ilgesnių dialogų ar monologų turinį; stengiasi suprasti kita kalba kalbančių vaikų norus, pasiūlymus. Klausosi draugų ir savo kalbos įrašų; supranta pajuokavimus, dviprasmybes, dažnai girdimus frazeologizmus, pradeda suprasti kai kurių žodžių ar frazių perkeltinę reikšmę. Atpažįsta, kokie integruoti raiškos būdai ir priemonės buvo panaudoti perteikiant jausmą, idėją ar mintį. Supranta, kad raštas yra sistema, turinti taisykles; suaugusiojo skaitomą tekstą knygoje seka akimis ar pirštu iš kairės į dešinę, iš viršaus į apačią; supranta, kad garsai ir raidės sudaro žodį, atpažįsta nuo kelių iki keliolikos abėcėlės raidžių; pradeda skirti paprastos garsinės sandaros žodžius sudarančius garsus, skiemenis. Domisi rašytiniais teksta, iš iliustracijų ir vieno kito atpažįstamo žodžio supranta jų siužetą; jam skaitomų sudėtingesnių tekstų turinį, įvykių eigą, numato, kas tekste galėtų įvykti toliau (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).
Pasiekimų sritis – kalbinė raiška	Pasiekimų žingsniai
Vertybinė nuostata. Nusiteikęs kalbą ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti savo patirtį, jausmus, mintis ir emocijas. Esminiai gebėjimai: naudodamas žodines ir nežodines raiškos priemones, dalinasi savo patirtimi, jausmais, mintimis, įsitraukia į pokalbį ir jį plėtoja, pasakoja, atpasakoja ir kuria paprastas istorijas,	Pirmi-treti gyvenimo metai (3 žingsnio pasiekimai) 2–3 žodžių vientisiniais sakiniais kalba ir klausinėja apie tai, ką mato ir girdi, apie aplinkos objektus, jų savybes, įvykius; inicijuoja pokalbius, kreipdamasis į suaugusįjį ar vaiką, atsako į paprastus klausimus; vartoja kelias dažniausias mandagumo frazes; taisyklingai vartoja kai kurias gramatines formas. Domisi laidomis, animaciniais filmais vaikams, skatinamas kalba apie juos; suaugusiojo padedamas kartoja girdėtus eiliuotų tekstų ar dainų fragmentus; išskiria didžiausią įspūdį palikusius pasakojimo epizodus, labiausiai patikusius veikėjus, jų

kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, parašo savo vardą.	veiklas. Stebi ir mėgdžioja rašančius suaugusiuosius: imituoja, brauko, keverzoja, piešinėja, palikdamas ženklus (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija). Treti-penkti (šešti) metai (5/6 žingsnių pasiekimai) Atsižvelgdamas į bendravimo tikslą ir situaciją, išsako savo patirtį, norus, svajones, pasiūlymus, svarstymus, aiškinasi, diskutuoja; vartoja mandagumo ir vaizdingus žodžius (sinonimus, antonimus ir kt.); klausinėja apie tai, ką išgirdo, matė, pajautė, sužinojo, sprendžia problemas; tinkamai pradeda, plėtoja, keičia ir baigia pokalbį; bando komunikuoti su kitakalbiu vaiku, suaugusiuoju. Pasakoja, kalbasi apie matytus animacinius filmus, žaistus žaidimus, skaitytas knygas; papasakoja 2–3 pagrindinius įvykius iš gerai žinomos istorijos, išlaikydamas jų eiliškumą; geba atsakyti į klausimus apie jam skaitytą tekstą. Kuria, pasakoja istorijas pagal paveikslėlių seką, nuosekliai paminėdamas pagrindinius įvykius, atpasakoja girdėtas istorijas, pritaiko girdėtų siužetų fragmentus žaidimų scenarijuose, meninėje veikloje; keliais būdvardžiais apibūdina istorijų veikėjus; perpasakoja informaciją iš įvairaus žanro knygų. Supranta rašymo tikslus, bando perteikti informaciją piešiniu, kopijuodamas arba užrašydamas raides, simbolius ar žodžius; kuria savo ženklus ir simbolius; braižo ir aiškina paprastus planus, schemas. Kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, spausdintinėmis raidėmis rašo savo vardą, kelis žodžius (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).
Pasiekimų sritis – estetiškas suvokimas	Pasiekimų žingsniai
Vertybinė nuostata. Domisi, gėrasi, grožisi gamtine ir kultūrine aplinka. Esminiai gebėjimai: atpažįsta įvairius gamtinės ir kultūrinės aplinkos reiškinius, reaguoja į juos, jaučia, suvokia ir, remdamasis savo supratimu, aptaria estetinius jų ypatumus, dalinasi asmeninėmis estetinėmis patirtimis, džiaugiasi savo ir kitų kūryba.	Pirmi-treti gyvenimo metai (3 žingsnio pasiekimai) Emocingai reaguoja girdėdamas garsų, intonacijų sąsąskambį, stebėdamas savo ir kitų piešinius, paveikslus, šokių judesius, gamtos objektus bei reiškinius. Skirtingai reaguoja į estetinio patyrimo kontrastus (gražu – bjauru; šviesu – tamsu; tylu – garsu). Turi savo nuomonę (patinka, nepatinka) apie savo ir kitų kūrybą bei aplinką. Džiaugiasi, rodo, ką nors sako kitiems apie savo kūrybą (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).
	Treti-penkti (šešti) metai (5/6 žingsnių pasiekimai) Noriai išitraukia ir mėgaujasi muzikavimu, šokiu, vaidyba, dailės veikla. Grožisi žmogaus sukurtos aplinkos ir gamtos spalvomis, formomis, garsais. Įgyvendindamas naujas kūrybines idėjas nebijo eksperimentuoti, žaismingai stulbinti. Atpažįsta meno kūrinių išskirtinumą ir ypatumus (siužetą, veikėjų bruožus, nuotaiką, spalvas, veiksmus). Demonstruoja savitą estetinį skonį. Pasako, kas patiko – nepatiko, gerai – blogai, gražu – bjauru; ką patyrė dainuodamas, šokdamas, vaidindamas, piešdamas. Rodo pasitenkinimą bendra veikla ir kūryba, gėrasi savo ir

	kitų menine veikla, geru elgesiu, darbais. Pasakoja apie matytus dailės kūrinius, patirtą muziką, vaidinimą, šokį, jų siužetus, veikėjus, nuotaiką; gamtoje ir žmogaus sukurtoje aplinkoje kilusius vaizdinius. Siūlo, kaip savo aplinkoje ir už mokyklos ribų panaudoti tai, kas jam patinka ir priimtina. Vertina savo ir kitų kūrybinę veiklą, pasakydamas vieną kitą argumentą (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).
--	--

Ugdymo(si) sritis „Tyrinėju ir pažįstu aplinką“

Ugdymo(si) sritis apima šiuos turinio aspektus: mane supantys daiktai, gyvybė, skaičiavimas ir modeliavimas, matematiniai erdvės tyrinėjimai, skaitmeninių technologijų pasaulis. Ugdymo(si) srities paskirtis yra plėtoti daiktinės ir gamtinės aplinkos pažinimą, matematinį mąstymą, skaitmeninį sumanumą, kalbų supratimą, tyrinėjimą, problemų sprendimą, mokėjimą mokytis (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).

Ugdymo(si) sritis „Tyrinėju ir pažįstu aplinką“ apima pasiekimų sritis: aplinkos pažinimą, matematinį mąstymą, skaitmeninį sumanumą, kūrybiškumą, tyrinėjimą, problemų sprendimą, mokėjimą mokytis.

Ugdymo(si) gairės. Vaikai:

- pažins aplinkos daiktus, jų savybes ir paskirtį ir, remiantis jų vieta aplinkoje, orientuosis erdvėje;
- tyrinės artimosios aplinkos gamtos objektus ir reiškinius, susipažins su svetur egzistuojančios gyvybės įvairove ir supras, kad gyvybė turi poreikių;
- atras skaičių pasaulį, plėtos supratimą apie skaičiavimo būdus ir jų taikymą savęs ir aplinkos pažinimui, problemų sprendimui;
- plėtos suvokimą apie matematinius būdus erdviniams objektams pažinti ir įvairias išraiškos galimybes savo pastebėjimams apie jų formą, dydį (ilgį, tūrį), masę, padėtį ir judėjimą tam tikra kryptimi apibūdinti;
- įgis skaitmeninio raštingumo ir informatinio mąstymo pradmenis.

Lanksčiuose edukaciniuose kontekstuose taikant vaiko ir mokytojo sąveika grindžiamus pažangius mokymo(si) metodus (STEAM, lauko pedagogikos elementus ir kt.) įgyvendinama tarptautinė Gamtosauginių mokyklų programa, integruojamos inovatyvios įstaigos parengtos „Sveikatos stiprinimo ir pozityvaus elgesio skatinimo“, verslumo ugdymo „Sėkmės žingsniai“ programos.

Pasiekimų sritis – aplinkos pažinimas	Pasiekimų žingsniai
Vertybinė nuostata. Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. Esminiai gebėjimai: pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose.	Pirmi-treti gyvenimo metai (3 žingsnio pasiekimai) Atpažįsta ir reaguoja į netolimoje praeityje vykusius šeimos ar grupės įvykius, užfiksuotus nuotraukose, įrašuose ir kt. Natūraliai išitraukdamas į kasdienius, rutininius įvykius ir veiklas, parodo, kad žino paros dalių seką ir jaučia veiklų trukmę (vyko ilgai ar trumpai). Pažįsta daugiau artimiausioje aplinkoje esančių augalų, gyvūnų, pradeda vartoti tikslus jų pavadinimus. Dalyvauja prižiūrint augalus. Atpažįsta rečiau pasitaikančius gamtos reiškinius (vaivorykštę, perkūniją). Turėdamas galimybę, renkasi būti patinkančioje gamtinėje, socialinėje, kultūrinėje aplinkoje, džiaugiasi ten esančiais objektais (išsamiau

	žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija). Treti-penkti (šešti) metai (5/6 žingsnių pasiekimai) Pasako savo šalies ir sostinės pavadinimą. Papasakoja apie tradicines šventes, jas palygina su kai kuriomis kitų tautų šventėmis. Skiria ir pavadina suaugusių šeimos narių ir kitas dominančias profesijas, pasakoja, ką dirba aptariamų profesijų atstovai, kokia jų sukuriamų daiktų ir paslaugų vertė, kaip vyksta jų mainai. Samprotauja apie tai, kaip žmonės gyveno, ką dirbo seniau, kokie daiktai buvo naudojami, kaip jie pasikeitė, kaip atrodo dabar. Vartoja savaitės dienų pavadinimus, žodžius praeičiai, dabarčiai, ateičiai apibūdinti. Atpažįsta ir pavadina ne tik stebėtus vietinius, bet ir kai kuriuos tolimųjų kraštų augalus ir gyvūnus, samprotauja apie jų gyvenimo būdą ir buveines. Paaiškina, kaip daržoves, vaisius ir kitas gamtos gėrybes vartoti maistui. Stebėdamas ar prižiūrėdamas augalus ar gyvūnus, komentuoja jų pokyčius. Fiksuodamas gamtinių objektų stebinius, įžvelgia kai kuriuos akivaizdžius objektams būdingus požymius. Pažįsta keletą dangaus kūnų, gamtos reiškinių, kurių negali ar kuriuos pavojinga stebėti iš arti (ugnikalnių išsiveržimas, viesulas, žvaigždės). Eilės tvarka išvardija metų laikus, pasako, kaip skirtingais metų laikais gyvena kai kurie gyvūnai, augalai. Jaučiasi atsakingas už socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką bei jos ateitį: apmąsto ir siūlo būdus, kaip ją rūpintis, prižiūrėti, puošti. Paaiškina, kodėl išteklius reikia tausoti. Tyrinėdamas savo šalies ir nutolusių vietovių gyvenamąsias sąlygas, samprotauja apie žmogus ir gamtos ryšį. Pradedą jausti prierašumą artimiausiai socialinei, kultūrinei ir gamtinei aplinkai, išreiškdamas jį veikloje ir kūryboje (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).
Pasiekimų sritis – matematinis mąstymas	Pasiekimų žingsniai
Vertybinė nuostata. Nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais. Esminiai gebėjimai: atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, seką, vietą ir judėjimo kryptį.	Pirmi-treti gyvenimo metai (3 žingsnio pasiekimai) Nuosekliai įvardija skaičius 1, 2, 3, atpažįsta ir susieja įvairias „matomų skaičių“ išraiškas, paduoda tiek daiktų, kiek prašoma. Supranta, ką reiškia būti pirmam, antram. Palygina du daiktus, besiskiriančius tik ilgiu, mase ar tūriu, veikdamas (suartindamas, pakilnodamas, pilstydamas vandenį ar smėlį). Parodo, kuris iš dviejų daiktų yra ilgas – trumpas, sunkus – lengvas, pilnas – tuščias ir pan. Surikiuoja kelių objektų rinkinį pagal ilgumą ar stambumą į vieną eilę. Tapatina, atrenka kelis daiktus (jų vaizdus) pagal spalvą, formą, dydį. Kopijuoja dviejų elementų seką (vaizdines, garsines, judesio) (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).

	Treti-penkti (šešti) metai (5/6 žingsnių pasiekimai) Nuosekliai įvardija skaičius nuo 0 iki 10, juos parašo skaitmenimis. Paduoda tikslų daiktų skaičių, kai jų yra daugiau nei 5; pasako, kiek jų yra daugiau už 5 ir kelių trūksta iki 10. Atlieka sudėties ir atimties veiksmus 7-ių ribose. Žymi, skaičiuoja, vaizduoja duomenis, naudojami grafiniais jų vaizdais sprendamas problemas. Kalbėdamas apie ateities įvykius, pradeda vartoti žodžius: būtinai, tikrai įvyks; gali būti, įmanoma, kad įvyks; taip negali būti, niekada neįvyks. Palygina du tris mažai besiskiriančius išmatuojamus dydžius, randa žodžių nedideliu jų skirtumui apibūdinti (šiek tiek didesnis, truputį ilgesnis, beveik vienodi, panašaus aukščio ir pan.). Apibūdindamas aplinkos objektus, vartoja bent penkis dvimačių ir trimačių figūrų pavadinimus (skritulys, kvadratas, trikampis, kubas, rutulys). Žinomas figūras pavadina taisyklingai, nepriklausomai nuo jų padėties ar dydžio. Atrenka figūrai sukomponuoti reikalingas detales ir jas tinkamai sudėlioja. Apibūdina, kaip vienas kito atžvilgiu yra išsidėstę matomi daiktai. Išgirdęs ar pamatęs judėjimo su krypties pakeitimu planą, jį iš atminties įvykdo, atkuria, geba pasakyti ir bando pavaizduoti, kaip reikėtų sugrįžti (judėti atbuline tvarka). Nukopijuoja, pratęsia, sukuria seką iš dviejų pasikartojančių elementų (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).
Pasiekimų sritis – skaitmeninis sumanumas	Pasiekimų žingsniai
Vertybinių nuostata. Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas. Esminiai gebėjimai: geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas.	Pirmi-treti gyvenimo metai (3 žingsnio pasiekimai) Žaidžia įstaigos aplinkoje esančiais įvairiais išmaniaisiais žaislais be ekranų (pvz., robotukais), naudodamas pagrindines jų paleidimo ir veikimo funkcijas. Žodžiais, garsažodžiais, veiksmais parodo kasdienių darbų ir veiklų atlikimo žingsnių eiliškumą, atlieka mokytojo ar kitų vaikų sakomas komandas. Pradeda laikytis išmaniųjų žaislų, daiktų paprasčiausių saugaus naudojimo taisyklių (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija). Treti-penkti (šešti) metai (5/6 žingsnių pasiekimai) Mokytojo padedamas ir prižiūrimas naudojami įvairių išmaniųjų įrenginių valdymo priemonėmis (pele, jutikliniu ekranu, klaviatūra), informacinėmis svetainėmis tyrinėjimams ir kt. ugdomajai veiklai. Įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, derina bent dvi mokytojo pasiūlytas vaiko gebėjimus atitinkančias skaitmenines priemones, skirtingus turinio tipus. Dėlioja vaizdiniais simboliais ar objektais pateiktas komandas, sudarydamas rišlią veiksmų seką. Nusako, kaip nuosekliai, žingsnis po žingsnio pavyko pasiekti

	rezultatą. Išbando užrašytas veiksmų sekas žaidybinėje programavimo aplinkoje. Paaikškina ir suaugusiojo padedamas laikosi pagrindinių bendravimo ir saugaus naudojimosi skaitmeniniais įrenginiais taisyklių (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).
 Ugdymo(si) sritis „Kuriu ir išreiškiu“ Ugdymo(si) sritis apima šiuos turinio aspektus: žaidimo raiška, muzikos raiška, šokio raiška, dailės raiška, teatro raiška. Ugdymo(si) srities paskirtis yra plėtoti estetinį suvokimą, meninę raišką, gebėjimą žaisti, kūrybiškumą, tyrinėjimą, emocijų suvokimą ir raišką (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija). Ugdymo(si) sritis „Kuriu ir išreiškiu“ apima pasiekimų sritis: estetinį suvokimą, meninę raišką, gebėjimą žaisti, kūrybiškumą, tyrinėjimą, problemų sprendimą, mokėjimą mokytis. Ugdymo(si) gairės. Vaikai: • žaismingai reikš savo emocijas patirtis ir išpūdžius kuriant ir įvaldant įvairias žaidimo formas ir būdus; ugdys savitus žaidybinius gebėjimus, simbolinį mąstymą ir socialinio bendravimo vertybinius pagrindus ir plėtos vaizduotę, kūrybiškumą, stiprins improvizacinius įgūdžius; • tyrinės garsų ir muzikos pasaulį, pažins muzikos vertingumą, išbandys įvairias muzikinės raiškos priemones ir būdus; kurs, sieks meistriškumo, gilins estetinį suvokimą. Per dainas, muzikinius žaidimus, ratelius ir kitokią muzikinę raišką susipažins su savo ir kitų tautų kultūros pavyzdžiais; • tyrinės savo kūno judesių galimybes, plėtos motorinių judesių ir kinestetinį intelektą, gerins kūrybinį ir kritinį mąstymą, pasitikėjimą, ištvermę ir toleranciją. Šokant atras galimybes derinti laisvą judesį ir ritminius pratimus, susipažins su liaudies rateliais, įvairiais šokio žanrais, puoselės judesių kultūrą, estetinį skonį ir pagarbą vienas kitam; • vizualinės raiškos priemonėmis išreikš save, savo jausmus, emocijas, potyrius, savo pasaulio matymą ir supratimą apie tam tikrus reiškinius, plėtos vaizdinį ir erdvinį mąstymą, kūrybingumą. Dailės raiška atras ir plėtos vaikų autentišką vaizdavimo stilių; • tyrinės ir pažins teatrinių raiškos formų įvairovę, išbandys skirtingas teatrinės raiškos priemones; plėtos kūrybiškumą ir pagilins estetinį pasaulio pažinimą teatro meno formomis. Lanksčiuose edukaciniuose kontekstuose taikant vaiko ir mokytojo sąveika grindžiamus pažangius mokymo(si) metodus (STEAM, lauko pedagogikos elementus ir kt.) įgyvendinama tarptautinė Gamtosauginių mokyklų programa, integruojamos inovatyvios įstaigos parengtos „Sveikatos stiprinimo ir pozityvaus elgesio skatinimo“, verslumo ugdymo „Sėkmės žingsniai“ programos.	
Pasiekimų sritis – estetiškas suvokimas Vertybinė nuostata. Domisi, gėrįsi, grožisi gamtine ir kultūrine aplinka. Esminiai gebėjimai: atpažįsta įvairius gamtinės ir kultūrinės aplinkos reiškinius, reaguoją į juos, jaučia, suvokia ir, remdamasis savo supratimu, aptaria estetinius jų ypatumus, dalinasi asmeninėmis estetinėmis patirtimis, džiaugiasi savo ir kitų kūryba.	Pasiekimų žingsniai Pirmi-treti gyvenimo metai (3 žingsnio pasiekimai) Emocingai reaguoją girdėdamas garsų, intonacijų sąskambį, stebėdamas savo ir kitų piešinius, paveikslus, šokių judesius, gamtos objektus bei reiškinius. Skirtingai reaguoją į estetinio patyrimo kontrastus (gražu – bjauru; šviesu – tamsu; tylu – garsu). Turi savo nuomonę apie savo ir kitų kūrybą bei aplinką. Džiaugiasi, rodo, ką nors sako kitiems apie savo kūrybą (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija). Treti-penkti (šešti) metai (5/6 žingsnių pasiekimai) Noriai išitraukia ir mėgaujasi muzikavimu, šoku, vaidyba, dailės veikla. Grožisi žmogaus sukurtos

	aplinkos ir gamtos spalvomis, formomis, garsais. Įgyvendindamas naujas kūrybines idėjas nebijo eksperimentuoti, žaismingai stulbinti. Atpažįsta meno kūrinių išskirtinumą ir ypatumus. Demonstruoja savitą estetinį skonį. Pasako, kas patiko – nepatiko, gerai – blogai, gražu – bjauru; ką patyrė dainuodamas, šokdamas, vaidindamas, piešdamas. Rodo pasitenkinimą bendra veikla ir kūryba, gėrįsi savo ir kitų menine veikla, geru elgesiu, darbais. Pasakoja apie matytus dailės kūrinius, patirtą muziką, vaidinimą, šoki, jų siužetus, veikėjus, nuotaiką; gamtoje ir žmogaus sukurtoje aplinkoje kilusius vaizdinius. Siūlo, kaip savo aplinkoje ir už mokyklos ribų panaudoti tai, kas jam patinka ir priimtina. Vertina savo ir kitų kūrybinę veiklą, pasakydamas vieną kitą argumentą (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).
Pasiekimų sritis – meninė raiška	Pasiekimų žingsniai
Vertybinė nuostata. Domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą. Esminiai gebėjimai: pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, išpūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti.	Pirmi-treti gyvenimo metai (3 žingsnio pasiekimai) Pasiekimų ūgtis dailės posrityje: žaisdamas su erdvinėmis ir grafinėmis priemonėmis bei medžiagomis, tyrinėja ant skirtingų paviršių paliktus pėdsakus ar išgautus vaizdus, mėgaujasi skirtingais potyriais. Kuria statinius, lipdinius, keverzones ar „galvakojus“. Grafinius ir erdvinius kūrinius palydi garsais, veiksmiais, sava kalba. Pradeda rinktis jam patrauklias raiškos priemones, medžiagas. Pasiekimų ūgtis muzikos posrityje: apžiūrinėja, tyrinėja muzikos instrumentus, aplinkos daiktus, jais išgauna garsus. Eksperimentuoja balsu, paskatintas kūnu išgauna garsus, išbando naujus judesius, tinkančius dainuojant ar klausant muzikos. Vienas ir kartu su kitais dainuoja nesudėtingas daineles, jų tekstą interpretuoja kūno judesiais. Imituoja ritmo ir melodinius darinius, vis tiksliau išlaiko ritminį pulsą. Groja lengvai įvaldomais melodiniais ir mušamaisiais instrumentais. Juda (su priemonėmis ir be jų) klausydamas ir kurdamas. Išlaiko dėmesį klausydamasis muzikos kūrinio, atpažįsta kai kurias anksčiau girdėtas melodijas ir klausytus kūrinius. Įvardija arba parodo, kad supranta kai kuriuos muzikos kontrastus. Muzikinę raišką naudoja kitoje veikloje. Noriai muzikuoja individualiai ir grupėje. Pasiekimų ūgtis šokio posrityje: tyrinėja ir atranda naujų judesių bei jų derinimo būdų. Judėdamas tyrinėja savo ir kitų vaikų asmenines erdves. Atlieka paprastus ratelius ir dainuojamuosius žaidimus, bandydamas nustatyta kryptimi koordinuotai judėti. Vienu metu judina kelias kūno dalis. Improvizuoja judesiais atliepdamas muzikos nuotaiką ir savybes, kuria, kurį laiką prisimena ir kartoja įvairias dviejų trijų judesių kombinacijas. Natūraliai ir džiaugsmingai šoka ir individualiai, ir drauge su kitais. Pasiekimų ūgtis teatro posrityje: išbando balso, kūno ir

mimikos raiškas ir priemones, siekdamas emocinio poveikio aplinkiniams pasirenka pritarimo sulaukusias raiškas. Režisūrinių ir vaidmenų žaidimų metu atlikdamas pasirinktą vaidmenį pasitelkia kūno judesius, veido mimiką, balso intonacijas ir priemones (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).

Treti-penkti (šešti) metai (5/6 žingsnių pasiekimai)

Pasiekimų ūgtis dailės posrityje: tyrinėja skirtingų technikų naudojimo vienam kūrybiniam darbui sukurti galimybes. Eksperimentuoja sudėtingesnėmis dailės technikomis, skaitmeninio piešimo ir kitomis kompiuterinėmis technologijomis. Pradedą planuoti kūrybinį procesą: pasirenka norimas priemones, medžiagas, numato proceso eigą, kurią veikdamas gali keisti. Piešia, tapo, modeliuoja, lipdo erdvinis kūrinius, jungia skirtingas formas į bendrą objektą. Išbando skaitmenines programėles kaip kūrybos įrankį. Kuria darbus, pasižyminčius fantastinėmis detalėmis, grafiniais ženklais. Turi išankstinį kūrybinį sumanymą, nuosekliai bando jį įgyvendinti; įgyvendindamas įvairias idėjas dažniausiai tikslingai pasirenka dailės priemones ir technikas. Kartu su kitais kuria bendrus dailės darbus. Pastebi ir komentuoja kitų kūrybą, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas dailės sąvokas. Grožisi savo ir kitų kūrinių, savaip perkelia matytas vizualias idėjas į savo kūrybą.

Pasiekimų ūgtis muzikos posrityje: žaisdamas, tyrinėdamas skiria ir palygina vokalinėje bei instrumentinėje muzikoje naudojamus kontrastus. Tyrinėdamas ir išbandydamas garsų pasaulį balsu, instrumentais ir aplinkoje esančiais daiktais, lygina, apibūdina, grupuoja garsus. Išbando grojimą smulkesnės motorikos įgūdžių reikalaujančiais muzikos instrumentais. Atlieka įvairių dainų repertuarą. Dažniausiai taisyklingai intonuoja garso aukštį, taisyklingiau artikuliuoja, pradeda valdyti kvėpavimą. Atsako dainuodamas aidu. Judesiu parodo ritmo ir melodijos ypatumus. Veiklos metu spontaniškai improvizuoja balsu. Instrumentais ar kitomis garsą skleidžiančiomis priemonėmis išreiškia idėjas ar nuotaikas, kuria ir atlieka pritarimus eilėms, smulkiajai tautosakai, muzikos įrašui ar gyvai skambančiai muzikai. Fiksuoja savo kūrybines idėjas grafiniais simboliais. Vartoja kai kurias dažnai girdimas ir jam suprantamas muzikines sąvokas, pagal kriterijus atranda akivaizdžius muzikos kūrinių panašumus ir skirtumus. Pavadina keletą muzikos instrumentų, atpažįsta kai kuriuos tembrus. Muzikuodamas su kitais vaikais klausosi, kaip jo indėlis dera su kitais. Savais žodžiais išsako kilusius įspūdžius apie klausomus kūrinius ar atlikimą. Pasiūlo, kaip savo mokykloje ar už jos ribų

	panaudoti patirtas ar sukurtas muzikines idėjas. Pasiekimų ūgtis šokio posrityje: tyrinėja ir atranda naujus judesių derinius, padedančius išreikšti judėjimui būdingas savybes; generuoja idėjas tolesniam kūrybos etapui, atranda naujas savo kūno judėjimo galimybes. Siūlo naujus šokio raiškos būdus, eksperimentuoja, kaip judesiais galima pavaizduoti įvairias emocijas ir nuotaikas, charakteringus veikėjų judesius. Šoka sukamuosius ratelius poroje. Šokdamas išlaiko pusiausvyrą, reguliarių ir gilų kvėpavimą. Kuria šokio kompozicijas iš penkių šešių skambančiai muzikai tinkamų judesių, derindamas judesius stovint vietoje ir keičiant padėtį erdvėje. Atpažįsta ir įvardija pagrindinius judėjimo būdus. Paaškina sutartas šokio kultūros taisykles, reiškia nuomonę apie savo ir kitų vaikų pasirodymą. Pasiekimų ūgtis teatro posrityje: tyrinėja simbolinio personažo esmines savybes, emocijas ir jausmus, juos perteikia charakteringais kūno judesiais, veido išraiškomis, balso intonacijomis. Kuria lėlių, šokio, dramos, operos „spektaklius“ kartu su kitais vaikais, drąsiai improvizuoja „bendraudamas“ su jų kuriamais veikėjais; drauge su mokytojais ir vaikais dalyvauja improvizacinio pobūdžio teatralizuotuose renginiuose ir juose prisiima skirtingus vaidmenis. Dalinasi savo teatrine patirtimi su kitais, apibūdina įsimintinus spektaklio epizodus, teatro formomis perteikiamas idėjas susieja su konkrečiomis gyvenimiškomis situacijomis ir išgyvenimais (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).
Pasiekimų sritis – gebėjimas žaisti	Pasiekimų žingsniai
Vertybinių nuostata. Nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą. Esminiai gebėjimai: individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus: režisūrinius, vaidmenų ir žaidimus su taisyklėmis, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių.	Pirmi-treti gyvenimo metai (3 žingsnio pasiekimai) Žaidžia su suaugusiuoju ar kitu vaiku, pradeda derinti savo veiksmus su kito žaidėjo veiksmais. Tikslingai renkasi žaislus, pasirenka arba pats susikuria erdvę žaidimui. Kartodamas veiksmus žaidžia vieną įsimintusį įvykį, jungia du tris žaidybinius veiksmus į paprastą kasdienį siužetą. Individualiai ar dviese žaidžia paprastą režisūrinį ar vaidmenų žaidimą, laikosi žaidimo vaidmens taisyklių (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija). Treti-penkti (šešti) metai (5/6 žingsnių pasiekimai) Sėkmingai sąveikauja su kitais, mokytojo paskatintas nesunkiai įsitraukia į kolektyvinius režisūrinius žaidimus, kuria naratyvinius žaidimų pasaulius. Žaidime vartoja išplėstinę kalbą, pradeda žaisti vaizduotės žaidimus vien kalbėdamasis. Mėgsta žaisti netradicinėse erdvėse, išradingai jas pritaikydamas žaidimui. Tvarko žaidimo erdves prieš žaidimą ir jį baigus. Kuria išplėtotus ilgalaikių naratyvinių žaidimų siužetus mėgstamų knygų, filmų ir vaizdo žaidimų pagrindu.

	Žaisdamas su kitais lanksčiai kaitalioja vaidmenis, kontroliuoja savo ir kitų veiksmus, konstruktyviai sprendžia kylančius nesutarimus. Laikosi taisyklių dalyvaudamas kolektyviniuose žaidimuose (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).
Pasiekimų sritis – kūrybiškumas	Pasiekimų žingsniai
Vertybinė nuostata. Nusiteikęs drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas. Esminiai gebėjimai: pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais.	Pirmi-treti gyvenimo metai (3 žingsnio pasiekimai) Pakartotinai sugrįžta prie dominančių raiškos būdų tyrinėjimo. Perkuria patikusius garsus, judesius, veiksmus, vaizdus, atrasdamas naujus derinius. Žaisdamas atlieka įsivaizduojamus menamus veikėjo veiksmus. Rodo susidomėjimą kitų kūryba ir norą veikti kartu su kitais (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija). Treti-penkti (šešti) metai (5/6 žingsnių pasiekimai) Domisi, fantazuoja, užduoda klausimus apie kūrybinę veiklą, išbando įvairias naujas kūrybos priemones, būdus, sritis. Savo kūryboje atkartoja pastebėtus kitų kūrybos elementus. Numato, kaip ir kokiomis priemonėmis sieks kūrybinio rezultato, padedamas sprendžia kūrybinius iššūkius, pagal savo įsivaizdavimą siekia pabaigti kūrybinį darbą, paskatintas jį tobulina. Dalinasi savo kūryba artimoje aplinkoje, pasakoja apie kūrybos procesą, paaiškina, kas jam svarbu ir įdomu, pasako, kam skirti jo paties ir kitų žmonių kūrybos rezultatai (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).

Ugdymo(si) sritys „Mūsų sveikata ir gerovė“, „Aš ir bendruomenė“, „Aš kalbų pasaulyje“, „Tyrinėju ir pažįstu aplinką“, „Kuriu ir išreiškiu“	
Pasiekimų sritis – kūrybiškumas	Pasiekimų žingsniai
Vertybinė nuostata. Nusiteikęs drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas. Esminiai gebėjimai: pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais.	Pirmi-treti gyvenimo metai (3 žingsnio pasiekimai) Pakartotinai sugrįžta prie dominančių raiškos būdų tyrinėjimo. Perkuria patikusius garsus, judesius, veiksmus, vaizdus, atrasdamas naujus derinius. Žaisdamas atlieka įsivaizduojamus menamus veikėjo veiksmus. Rodo susidomėjimą kitų kūryba ir norą veikti kartu su kitais (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija). Treti-penkti (šešti) metai (5/6 žingsnių pasiekimai) Domisi, fantazuoja, užduoda klausimus apie kūrybinę veiklą, išbando įvairias naujas kūrybos priemones, būdus, sritis. Savo kūryboje atkartoja pastebėtus kitų kūrybos elementus. Numato, kaip ir kokiomis priemonėmis sieks kūrybinio rezultato, padedamas sprendžia kūrybinius iššūkius, pagal savo įsivaizdavimą siekia pabaigti kūrybinį darbą, paskatintas jį tobulina. Dalinasi savo kūryba artimoje aplinkoje, pasakoja apie kūrybos procesą, paaiškina, kas jam svarbu ir įdomu, pasako, kam skirti jo paties ir kitų žmonių kūrybos rezultatai (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).

	suvestinė redakcija).
Pasiekimų sritis – tyrinėjimas	Pasiekimų žingsniai
Vertybinė nuostata. Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja. Esminiai gebėjimai: aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.	Pirmi-treti gyvenimo metai (3 žingsnio pasiekimai) Smalsauja, stebisi; atsargiai elgiasi su nepažįstamais daiktais ir medžiagomis; stebi ir bando aiškintis, kas tai yra, kaip tai veikia, vyksta. Fantazuoja ir eksperimentuoja su gamtine medžiaga, formomis, dydžiais, kiekiais, spalvomis, judesiu, mimika, garsais ir intonacija; tyrinėdamas atranda naujus veikimo būdus. Pamėgdžiodamas suaugusįjį ilgesnį laiką išitraukia į tyrinėjimo veiklas; džiaugiasi tyrinėjimo atradimu, rezultatai rodo kitiems (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija). Treti-penkti (šešti) metai (5/6 žingsnių pasiekimai) Domisi daiktų ir reiškinių savybėmis, tyrinėja, kaip auga augalai ir gyvūnai, kaip auga ir keičiasi jis pats; kaip žmonės gyvena seniau ir kaip gyvena dabar; kaip jie gyvena kitose šalyse, kuo jie panašūs ir kuo skiriasi. Lygina daiktus, medžiagas, augalus, gyvūnus, žmones, atsižvelgdamas į jų požymius, savybes; objektus ir reiškinius tikslingai grupuoja; iš pasiūlytų įrankių, priemonių, medžiagų pasirenka reikiamas tyrinėjimui. Samprotauja apie tai, ką pajuto, patyrė, atrado, sužinojo; remdamasis tyrinėjimo rezultatais kelia klausimus; siūlo idėjas (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).
Pasiekimų sritis – problemų sprendimas	Pasiekimų žingsniai
Vertybinė nuostata. Nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas. Esminiai gebėjimai: geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio įveikos, problemos sprendimo būdų, apsvarsto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai, įvertina priimtų sprendimų pasekmes.	Pirmi-treti gyvenimo metai (3 žingsnio pasiekimai) Susidūręs su kliūtimi, žodžiais, mimika ir kūno kalba parodo suaugusiajam, su kokia problema susidūrė. Bando savarankiškai spręsti kasdienes problemas. Nepavykus stebi, kaip tai daro kiti ir išbando jų taikomus problemų sprendimo būdus arba kreipiasi pagalbos į suaugusįjį. Atsižvelgia į ankstesnę patirtį ir taisy, tobulina sprendimą (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija). Treti-penkti (šešti) metai (5/6 žingsnių pasiekimai) Atpažįsta ir natūraliai priima sudėtingą veiklą, sunkumus ar problemas, yra nusiteikęs jas savarankiškai ar drauge su kitais įveikti. Susidūręs su nauja problema, taiko turimas žinias ir patirtį, pradeda problemą vertinti iš skirtingų perspektyvų. Pasirenka tinkamiausią sprendimą, tariausi su kitais, siūlo ir priima pagalbą. Stebi, aptaria ir atsižvelgia į priimtų sprendimų pasekmes (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).
Pasiekimų sritis – mokėjimas mokytis	Pasiekimų žingsniai
Vertybinė nuostata. Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko. Esminiai gebėjimai: geba mokytis ir	Pirmi-treti gyvenimo metai (3 žingsnio pasiekimai) Trumpam išitraukia į sudominusią ar savo sumanytą veiklą. Pasirenka mėgstamą žaislą, meno kūrinį, stengiasi

pradeda valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, įsitraukia į savo sumanytas ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia tikslo, stebi, apmąsto ir koreguoja savo veiklos procesą bei rezultatus.	atlikti patinkančią pasirinktą veiklą. Atidžiai stebi, bando, aiškinasi, klausinėja, kaip kažkas veikia, vyksta. Džiaugiasi tuo, ką atliko ir ko išmoko veikdamas (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).
	Treti-penkti (šešti) metai (5/6 žingsnių pasiekimai) Įsitraukia į naują, iššūkio reikalaujančią veiklą, drąsiai kalba apie tai, ką jau moka, ką norėtų sužinoti, ko išmokti. Numato veiksmų ir priemonių planą tikslui pasiekti. Priimdamas sprendimus ieško informacijos ir ją tikslingai atsirenka. Stebi savo veiklos procesą, jį koreguoja, išbandydamas įvairius veikimo būdus ir kylančias idėjas. Noriai dalinasi patirtimi apie veiklos procesą ir rezultata (išsamiau žr. Ikimokyklinio ugdymo programos gairės, 2023 m., suvestinė redakcija).

5. VAIKŲ UGDYMO SI PAŽANGA, UGDYMO SI TĘSTINUMAS

Vertinimas tai sistemingas, cikliškas procesas, kurio metu renkama, analizuojama informacija apie vaiko pasiekimus, numatomi tolimesni žingsniai vaiko ugdymuisi. Vaiko ugdymosi pasiekimai ir pažanga stebima ir vertinama vadovaujantis „Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašu“ (Ikimokyklinio ugdymo programos gairių 1 priedas, 2023 m.). Aprašo esminės nuostatos ir gebėjimai apima svarbiausius visapusiško vaiko ugdymo(si) pasiekimus.

Istaiga vaiko ugdymosi pažangos stebėseną nuosekliai fiksuoja sistemoje „Mūsų darželis“. Vaiko pasiekimų vertinimas vyksta du kartus metuose. Esant būtinybei vaiko pasiekimai gali būti vertinami sausio mėnesį. Vaiko pasiekimus vertina mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, vaikas, tėvai (globėjai). Vaikas yra aktyvus savo pasiekimų vertinimo dalyvis: jam suprantama forma apibūdinamas pasiekimų vertinimo tikslas, įsiklausoma į jo nuomonę dėl vertinimo būdų, procedūrų, aptariant gebėjimų stipriąsias puses. Vertinimas vykdomas atsižvelgiant į kiekvieno vaiko gebėjimus, jo pasiekimus, nelyginant su kitų vaikų pasiekimais ir gebėjimais. Vaiko pažanga yra individuali. Vertinimas atliekamas apibendrinant surinktus stebėjimo duomenis ir informaciją (įrodymus) apie vaiko pasiekimus. Apibendrinantys duomenys apie vaiko pasiekimus pateikiami lentelėse arba grafiškai. Su kiekvienais pasiekimų vertinimais yra supažindinami tėvai (globėjai), aptariamieji pagalbos būdai ir galimybės. Mokytojas yra savo organizuojamo ugdymo proceso kokybės tyrėjas, vertinantis savo pedagoginių sprendimų poveikį vaikų ugdymosi pažangai. Ugdymo(si) procesas planuojamas atsižvelgiant į vaiko ugdymosi pasiekimus ir vaiko pažangos analizės rezultatus. Mokytojai ir švietimo pagalbos specialistai nuolatos teikia vaiką motyvuojantį, įtraukiantį, auginantį grįžtamąjį ryšį. Su vaiku pasidžiaugiama veikla, aptiriamas veiklos procesas ir rezultatai, vaikas mokosi pats įsivertinti savo veiklos patirtis ir rezultatus. Vaiko pasiekimų stebėseną, įrodymų kaupimą / dokumentavimą, interpretavimą ir refleksiją padeda siekti ugdymo ir ugdymosi kokybės (4 pav. Vertinimo etapai):

- geriau pažinti kiekvieną vaiką ir numatyti jo ugdymo(si) perspektyvą, stebint, ką vaikas jau geba, ko ir kaip mokosi, kokia jo pažanga atskirose pasiekimų srityse, atskleidžiant potencialias jo galias ir švietimo pagalbos poreikį;
- kryptingai planuoti ir veiksmingai įgyvendinti lankstų bendrą vaikų grupės ugdymo(si) procesą, skatinantį kiekvieno vaiko ugdymosi pažangą;
- nuosekliai vertinti mokytojo ir kitų ugdytojų sąveiką su vaikais, taikomų pedagoginių strategijų ir metodų, sukurtos aplinkos, paramos ir pagalbos vaikams poveikį kiekvieno vaiko pažangai;

- kryptingai tobulinti įstaigos Programą, remiantis mokyklos vaikų pažangos stebėseną;
- derinti vaiko, tėvų (globėjų), mokytojų, švietimo pagalbos specialistų lūkesčius dėl vaiko tolesnio ugdymo(si), siekiant visų ugdymo(si) proceso dalyvių kryptingo įsitraukimo į ugdymo(si) procesą.

Vaiko ugdymosi pasiekimų dokumentavimo, stebėsenos ir surinktos informacijos naudojimo procesai vykdomi laikantis visų etikos reikalavimų (5 pav. Vaiko ugdymo(si) pasiekimų bei pažangos vertinimo tvarka).

Eil. Nr.	Vertinimo proceso dalyviai	Vertinimo būdai	Laikas	Fiksavimo forma	Pastabos
1.	Ikimokyklinio ugdymo pedagogai	Ugdytinių stebėjimas natūralioje kasdieninėje veikloje, kitų veiklų metu, pokalbiai su ugdytiniais, kūrybos darbų analizė, vaizdo įrašai, nuotraukos	Spalio mėn. Gegužės mėn.	Sistema „Mūsų darželis“, ugdytinių darbų aplankai (dailės ar rankų darbai, vaikų sukurti pasakojimai, eilėraščiai ir pan.), nuotraukos, vaizdo ar garso įrašai	Pateikiama anketa tėvams*
2.	Ugdytiniai	Diskusijos, pokalbis po žaidimo ar kt. veiklos apie tai, kaip sekėsi**	Nuolat	Vaikų mintys, užrašai ant vaikų darbų, savaitės planai (sistema „Mūsų darželis“)	Atsižvelgiama fiksuojant pasiekimus sistemoje „Mūsų darželis“
3.	Ugdytinių tėvai	Individualūs pokalbiai, diskusijos Anketinė apklausa (Veiklos kokybės įsivertinimas)	Nuolat Pagal pedagogų poreikį	Nefiksuojama Anketa (Veiklos kokybės įsivertinimas)	
4.	Meninio ugdymo pedagogai, švietimo pagalbos specialistai	Specialistų atsiliepimai apie vaiko ugdymo(si) pasiekimų rezultatus	Pagal pedagogų poreikį	Nefiksuojama	
5.	Vaiko gerovės	Stebėjimas,	Pedagogui	Vaiko gerovės	

	komisija	diskusija, konsultacijos specialistais socialiniais partneriais	su ar	pateikus užpildytą stebėjimo kortelę***	komisijos protokolai	
--	----------	---	----------	--	----------------------	--

* Naujai atvykusiam vaikui individualiai pildoma „Anketa tėvams“;

** Lopšelio gr. ugdytiniams individualiai pildoma lentelė „Lopšelio ugdytinių elgesio apraiškų fiksavimas, įsivertinant nuomones ir požiūrius“ (Veiklos kokybės įsivertinimas);

*** Mokinio specialiųjų ugdymosi poreikių (išskyrus atsirandančių dėl išskirtinių gabumų) pedagoginiu, psichologiniu, medicininiu ir socialiniu aspektais įvertinimo specialiojo ugdymosi skyrimo tvarkos aprašo 1 priedas

Įgyvendindama ikimokyklinio ugdymo programą įstaiga siekia jos dermės su Priešmokyklinio ugdymo bendrąja programa:

- vaikų ugdymo(si) dermę bei tęstinumą užtikrina įstaigos Ikimokyklinio ugdymo programos ir Priešmokyklinio ugdymo bendrosios programos svarbiausių ugdymo(si) principų atitikties ir ugdymo(si) proceso kryptingumas – ugdymo(si) modeliavimas iš vaiko raidos ir ugdymosi perspektyvos, išskirtinis dėmesys žaidimo pedagogikai ir patirtiniam vaikų ugdymui(si);

- ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo(si) tęstinumą užtikrina ikimokyklinio ugdymo(si) laikotarpiu plėtojamų pasiekimų sričių ir priešmokyklinio ugdymo(si) laikotarpiu plėtojamų kompetencijų dermė: suderintos jas sudarančių pasiekimų grupės, pasiekimų turinys, jų augimo nuoseklumas.

Ikimokyklinio ugdymo programa gali būti papildyta, tobulinama atliepiant ugdymo(si) kokybės užtikrinimą bei ugdymo programų tęstinumą (6 pav. Vaikų ugdymo(si) dermė ir tęstinumas).

JŪRATĖ TATOLYTĖ
KAUNO VALDORFO DARŽELIO „ŠALTINĖLIS“ PAVADUOTOJA UGDYMOI

**DĖL KAUNO LOPŠELIO-DARŽELIO „PIENĖ“
IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMOS**

2024-06-27

Kauno lopšelio-darželio „Pienė“ ikimokyklinio ugdymo programa atitinka Ikimokyklinio ugdymo programos gairių nuostatas. Programa grindžiama ugdymo ir raidos teorijomis, atskleidžiamas šiuolaikinis požiūris į vaiką ir jo ugdymą, uždaviniai siejami su ugdymo(si) procesu. Vaikų pasiekimų vertinimo sistema yra aiški, susijusi su ugdymo tikslu ir uždaviniais. Programa atliepia svarbiausius ikimokyklinio ugdymo principus, programų atnaujinimo kryptis ir išlaiko šios švietimo įstaigos ugdymo(si) savitumą: taikant pažangius metodus (STEAM, lauko pedagogikos elementus) įgyvendinamos inovatyvios įstaigos parengtos programos - „Sveikatos stiprinimo ir pozityvaus elgesio skatinimo“, „Sėkmės žingsneliai“. Lopšelis-darželis dalyvauja Gamtosauginių mokyklų programoje, kuri orientuojama į praktinę gamtosauginę veiklą.

Rekomenduoju pritarti Kauno lopšelio-darželio „Pienė“ ikimokyklinio ugdymo programai ir siūlau ją atnaujinti įsivertinus ugdymo kokybės privalumus ir trūkumus.

Jūratė Tatolytė